

Głos *weekend*

Pismo ukazuje się we wtorki i piątki

Piątek
30 listopada 2018
nr 90 (LXXIII)
cena: 17 Kč

KULTURA
GÓRNICZA
KARWINA W
POEZJI...

STR. 4

WYWIAD
WSZYSTKO
ZACZĘŁO SIĘ OD...

STR. 8

niepodległa

POLEKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Coworking zamiast knajpy

WYDARZENIE: Już tylko miesiąc dzieli nas od otwarcia Centrum Coworkingowego w Czeskim Cieszynie, które przygotowuje i będzie prowadziło Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w RC. Powstaje zaplecze zarówno dla osób prowadzących działalność gospodarczą, jak i dla polskich organizacji.

• Michał Przywara i Tomasz Hliśnikowski w lokalach przyszłego centrum coworkingowego. Fot. NORBERT DĄBKOWSKI

Danuta Chlup

Centrum będzie się mieściło w wyremontowanych pomieszczeniach nad klubem „Dziupla”, w budynku należącym do Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowe-

go. Wcześniej znajdowała się tam obskurna restauracja. – To była knajpa, która przynosiła nam co prawda dochód finansowy w postaci czynszu, ale na pewno nie przynosiła nam chluby. Dlatego, kiedy SMP zwróciło się do nas z propozycją wynajęcia tych lokali, zgodziliśmy się na to na ustalo-

nych warunkach – powiedziała „Głosowi” Helena Legowicz, prezes PZKO. – Mam nadzieję, że pomysł Centrum Coworkingowego się sprawdzi. To jest zgodne także z naszymi działaniami, do których należy promocja różnych inicjatyw zarówno kulturalnych, jak i gospodarczych – dodała.

Partnerem projektowym SMP jest Sdružení přátel Těšínska. Coworking powstaje dzięki wsparciu finansowemu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, funduszom wojewódzkim, prywatnym fundacjom, Funduszowi Rozwoju Zaolzia oraz Konsulatowi Generalnemu RP w Ostrawie. Projekt wpisuje się

w założenia „Wizji 2035” Kongresu Polaków.

– Realizacja projektu trwała rok – od pomysłu, poprzez pisanie grantów, pozyskanie funduszy, uczestnictwo w szkoleniach, aż po prace remontowe, które rozpoczęliśmy w czerwcu. ▲

Ciąg dalszy na str. 3

REKLAMA

GL-656

MIKOŁAJ 2018
Ujeżdżalnia Vitality Bystrzyca
6.12.2018 od 17:00

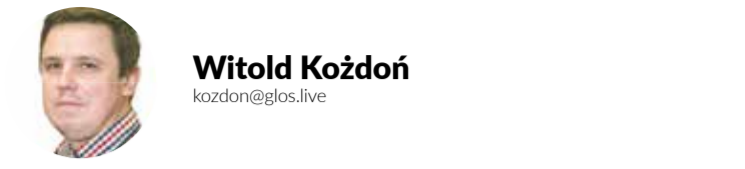

jizdarna.vitalityslezsko.cz
prosimy o rezerwację miejsc pod adresem
mailowym: ivona.szewczyk@vitalityslezsko.cz

GL-832

NASZ »GŁOS«

Witold Koźdoń
kozdon@glos.live

Na Marsie wylądowała w poniedziałek sonda InSight. To powód do dumy dla amerykańskiej NASA, ale także dla Polski, jednym z trzech urządzeń lądownika jest bowiem mechanizm Kret HP3, zaprojektowany i wykonany przez polską firmę Astronika.

InSight ma pomóc naukowcom zrozumieć historię powstawania planet skalistych. Działanie sondy będzie przełomowe, ponieważ po raz pierwszy na obcej planecie zostanie umieszczony sejsmometr, aby wykryć trzęsienia gruntu. InSight będzie też pierwszą sondą, która wwierci się pięć metrów pod powierzchnię Marsa. Zadanie to wykona właśnie polski próbnik Kret HP3. – Nasz udział w misji InSight potwierdził, że Astronika jest w pierwszej lidze producentów zaawansowanych technologicznie mechanizmów na misje planetarne. Cieszę się, że na stulecie niepodległości dzięki nam mała polska flaga wyląduje na Marsie – mówił w poniedziałek Bartosz Kędziora z Astroniki.

Choć słowa te brzmią nieco patetycznie, nie zmienia to faktu, że Polska w ciągu ostatnich 20-30 lat wykształciła własny sektor kosmiczny, który zdobył już duże doświadczenie i ma realne osiągnięcia. Składa się on z ośrodków naukowych, kilkunastu grup badawczych w szkołach wyższych oraz kilkudziesięciu małych i średnich przedsiębiorstw. Chociaż jedynym biało-czerwonym kosmonautą nadal pozostaje Mirosław Hermaszewski, udział Polski w badaniach przestrzeni kosmicznej to już nie mrzonki. W XXI wieku stale odnosi ona na tym polu małe sukcesy. Wysłała przy tym na orbitę mnóstwo skomplikowanego sprzętu. I tak 19 listopada został wyszłany satelita PW-Sat2, skonstruowany przez studentów z Politechniki Warszawskiej, który ma przetestować innowacyjny system zapobiegający zaśmiecaniu kosmosu. Z kolei w kwietniu 2019 r. w kosmos polecą Światowid. Urządzenie będzie robić zdjęcia w świetle widzialnym, co umożliwi obserwację m.in. podnoszenia się wód, stanu powietrza, zmian pogody. Ten pierwszy polski satelita komercyjny został stworzony nad Wisłą, bazując w stu procentach na polskiej myśli technologicznej. W XXI stuleciu polscy naukowcy wrzucają więc do kosmicznego ogródka coraz większe kamyczki, choć to akurat nie powinno dziwić. Tradycje Kopernika i Twardowskiego wszak zobowiązują, poza tym to bardzo opłacalny interes.

PRZEŻYJMY TO JESZCZE RAZ...

• Lata lecą, a niektórzy się nie zmieniają. No, może tylko trochę. W tym miejscu chcielibyśmy gorąco pozdrowić Rudolfa Molińskiego (po lewej).
FOT. WIEŚLAW PRZECZEK

E-STREFA

Zapraszamy do obejrzenia zdjęć oraz materiału filmowego z jubileuszowej gali w Jabłonkowie.

We wtorek w Polskim Gimnazjum odbył się Dzień Otwarty. Sporo się działo. Zobaczcie nasz film i zdjęcia z tego wydarzenia.

DZIŚ...

30 listopada 2018

Imieniny obchodzą: Andrzej, Fryderyk
Wschód słońca: 7.17
Zachód słońca: 15.49
Do końca roku: 31 dni
(Nie)typowe święta: Dzień Białych Skarpetek
Przysłówia: „Kiedy na Andrzeja poleje, cały rok nie w porę rolę moczy, suszy”

JUTRO...

1 grudnia 2018

Imieniny obchodzą: Blanka, Eligiusz, Natalia
Wschód słońca: 7.19
Zachód słońca: 15.48
Do końca roku: 30 dni
(Nie)typowe święta: Światowy Dzień AIDS
Dzień Numizmatyków
Przysłówia: „Gdy zamarnie pierwszego grudnia, wyschnie niejedna studnia, gdy pierwszego pogoda służy, to wczesną wiosną i pogodną wróży”

POJUTRZE...

2 grudnia 2018

Imieniny obchodzą: Balbina, Paulina, Rafał
Wschód słońca: 7.20
Zachód słońca: 15.47
Do końca roku: 29 dni
(Nie)typowe święta: Światowy Dzień Walki z Uściskiem
Przysłówia: „Gdy na początku grudnia pogoda stała, zima będzie długa biała”

POGODA

piątek

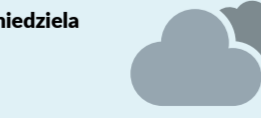
dzień: -2 do 1 C
noc: -2 do -5 C
wiatr: 2-4 m/s

sobota

dzień: -3 do 1 C
noc: 0 do -1 C
wiatr: 3-4 m/s

niedziela

dzień: 0 do 5 C
noc: 4 do 2 C
wiatr: 4-7 m/s

Drewniane kościoły w 3D

Skomplikowana pod wieloma względami odbudowa spalonego XVI-wiecznego drewnianego kościółka w Gutach przekonała biskupstwo ostrawsko-opawskie, że warto zabezpieczyć się na przyszłość. W tym celu zostaną stworzone szczegółowe modele 3D drewnianych kościołów położonych na terenie diecezji. Pierwsze dwa są już gotowe.

• Jednym ze zeskanowanych obiektów jest kościół pw. św. Cyryla i Metodego w Herczawie. Fot. BEATA SCHÖNWALD

Wśród otrzymaliśmy od firmy, która zajmuje się skanowaniem wszystkich naszych piętnastu drewnianych kościołów, kompletną dokumentację świątyni w Hniewoszycach koło

Opawy. To druga po Sedliszczach świątynia, którą mamy w tej chwili udokumentowaną w komputerze i na papierze. Oprócz tego zeskanowano już cztery inne obiekty – drewniane kościoły w Białej, Kończycach pod Ondrzejnikiem, na Gruniu i Herczawie – powiedział wczoraj „Głosowi” kierownik wydziału gospodarczego biskupstwa, Václav Kotásek.

40

Do stworzenia szczegółowych modeli 3D wykorzystywane są latające drony oraz nowoczesny skaner przestrzenny. Z kolei drony są w stanie „zajrzeć” również w takie miejsca, które normalnie są niedostępne. Na przykład w Sedliszczach dron odkrył uszkodzenia pokrycia na bani wieży, które z ziemi nie były widoczne. Dzięki cyfrowym modelom

przestrzennym obiektów sakralnych ich remonty będą o wiele prostsze. Modele są bowiem tak szczegółowe, że pozwalają dokładnie określić rozmiary poszczególnych elementów. Gdyby kilka lat temu wykonano taki model 3D kościółka pw. Bożego Ciała w Gutach, odpowiedzialny za jego odbudowę architekt Antonín Závada nie musiałby teraz żmudnie badać

tys. koron kosztuje stworzenie modelu przestrzennego jednego drewnianego kościółka. Zeskanowanie i przygotowanie dokumentacji dla wszystkich 15 obiektów pochłonie około 600 tys. koron. Koszty poniosą poszczególne parafie przy wsparciu diecezji.

ogorzałych resztek i posiłkować się niedokładną dokumentacją z lat 50. ub. wieku. Pojawienie się modeli 3D z radością przyjęli również strażacy. Ich zdaniem, ułatwi to ugaszenie ewentualnego pożaru. Kiedy wyjeżdżają na interwencję, najpierw bowiem zapoznają się dokładnie z miejscem, gdzie się pali.

(sch)

W OBIEKTYWIE »GŁOSU«

• W konkursie na logo XVI Festiwalu Piosenki Dziecięcej w Hawierzowie wybrano zwycięską pracę. Kłopot w tym, że autor logo jest nieznany... Komisja konkursowa składająca się z grafików i artystów wybrała we wtorek w Będowskiej polskiej szkole podstawowej zwyciężkę rysunek spośród 135 nadesłanych prac. – Nie został on jednak podpisany – wyjaśnia prezes Macierzy Szkolnej w Będowicach, Marek Bystroń. – Nie wiemy zatem, komu mamy wręczyć nagrodę za logo podczas koncertu finałowego, dlatego prosimy czytelników o pomoc w poszukiwaniach autora. Informacje można wysłać na adres szkoły: ps.bzulodovice@seznam.cz. (szb)

W SKRÓCIE

Namierzili niedźwiedzia

Fotopułapki ustawione przez członków polskiego Stowarzyszenia dla Natury „Wilki” zauważyły w Beskidzie Śląskim niedźwiedzia brunatnego. W listopadzie przyrodnikom udało się sfilmować także wilki i rysie. Przyrodnicy od lat zajmują się ochroną i badaniami dużych ssaków drapieżnych. Swoje fotopułapki umieścili na obszarze Natura 2000 „Beskid Śląski” obejmującym m.in. masyw Baraniej Góry. Okazuje się, że urzędzenia nagrały w listopadzie zarówno wilki, rysie jak i niedźwiedzia brunatnego. Na filmie autorstwa Sabinę Nowak, Roberta Mysiajka i Michała Figury widać, jak piękne zwierzęta przemieszczają się po lesie. (wik)

Coworking zamiast knajpy

Dokończenie ze str. 1

Mieliśmy bardzo dużo do zrobienia, ponieważ restauracji nie remontowano od lat 80. Większość pracy, prócz takich rzeczy, jak instalacja elektryczna, członkowie i sympatycy SMP wykonali w czynnie społecznym – podkreślił Michał Przywara, wiceprezes SMP. Centrum zostanie otwarte w grudniu, od Nowego Roku rozpocznie faktyczną działalność. W części biurowej można będzie wynajmować stanowiska pracy na cały miesiąc, tydzień lub na poszczególne dni. – Są już chętni, którzy chcieliby korzystać z tych pomieszczeń. To są przeważnie młode osoby, freelancerzy – fotograficy, którzy

od czasu do czasu potrzebują pracować przy biurku, a nie chcą tego robić w domu, tłumaczy, graficy i tak dalej – przyznał Tomasz Hliśnikowski, który będzie koordynował działalność coworkingu. Do dyspozycji będzie także sala posiedzeń, kuchenka, zaplecze sanitarne. W Centrum Coworkingowym będą mogły mieć siedzibę polskie organizacje. – Miesięczna opłata dla organizacji będzie wynosiła 500 koron. Po jej uiszczeniu będą mogły dwa razy w miesiącu korzystać z sali do posiedzeń, a także z kuchenki i innego zaplecza oraz dostępu do Internetu – wyjaśnił Przywara.

Hliśnikowski ma doświadczenia z coworkingiem. – Kiedy byłem w Brnie na studiach, realizowałem pewne projekty, nad którymi nie chciałem pracować w mieszkaniu wynajmowanym z innymi osobami, gdzie nie było spokoju. Dlatego korzystałem z usług Impact Hub, to jest ogromne centrum coworkingowe. Dowiedziałem się o takiej możliwości podczas prezentacji na uniwersytecie, którego ostatecznie nie skończyłem. Pomyslałem, dlaczego by coś takiego nie zrealizować u nas – dodał młody freelancer, który nie tylko będzie prowadził czeskojęzyką placówkę coworkingu, ale będzie również odpowiedzialny społecznie. Ciszej się z tego, że są uczniowie szkół średnich, którzy ofiarują swój

Pamiętki wystawione

• Pamiętki można oglądać w witrynie w ratuszu. Fot. SÁRKA SZLAUJOWA

W budynku Magistratu w Trzyczynie można zobaczyć pamiętki, które znaleziono w wieży kaplicy cmentarnej w Tyrze. Archiwalia zostały wystawione w szklanej witrynie na trzecim piętrze ratusza. Dzięki temu wszyscy zainteresowani mogą je obejrzeć. Pamiętki sprzed blisko stu lat odkryli jesienią ub. roku robotnicy remontujący kaplicę. W skrytce w wieży znajdowały się historyczne banknoty i monety, fotografie, materiały piśmienne z 1925 roku i kilka innych dokumentów oraz środków płatniczych, włożonych do skrytki w 1960 roku podczas remontu kaplicy. Znaleźisko zostało wzbogacone przez Jana Motykę z Tyrzy. – Po opublikowaniu informacji o znalezionych pamiętkach zgłosił się do nas naoczny świadek. Pan Jan był obecny przy wkładaniu dokumentów i środków płatniczych do skrytki. Ucieszyliśmy się, że możemy poznać więcej szczegółów na ten temat. Dziękujemy mu, że udostępnił nam ze swojego prywatnego archiwum fotografie i dokumenty – powiedziała prezydent miasta, Věra Palkovská. Motyka jest wnukiem dawnego wójta Tyrzy, Jana Luksa, który w 1925 roku zainicjował budowę kaplicy. – Zawartość skrytki ma dla nas dużą wartość historyczną, ponieważ Trzynec jest młodym miastem i dlatego każdy ślad z jego przeszłości bardzo dużo dla nas znaczy. Jesteśmy wdzięczni za każde takie znalezisko, które dokumentuje historię i tradycje naszego miasta, ponieważ to są korzenie, z których Trzynec wyrasta, na których stoi i które łączą nas z przeszłością – dodała Palkovská. (dc)

Wnuk na godziny

Projekt „Wnuk na godziny” łączy pokolenia. Fot. Urząd Wojewódzki w Ostrawie

Senior i wnuk – ta para pojawia się w mediach najczęściej w kontekście oszustw metodą „na wnuczka”. Tym razem mowa będzie o młodziźnie, która starym ludziom umila czas. W projekcie województwa morawsko-śląskiego pt. „Hodinový vnuk” („Wnuk na godzinę”) uczestniczy ok. 30 wolontariuszy ze szkół średnich w Boguminie i Ostrawie. Nastolatki odwiedzają starsze osoby w domach opieki, czytają im, chodzą z nimi na spacer. – Ten fantastyczny projekt w naturalny sposób łączy pokolenia. Młodzi ludzie już w szkołach są uczulani na odpowiedzialność społeczną. Ciszej się z tego, że są uczniowie szkół średnich, którzy ofiarują swój

wolny czas chociażby na krótkie pogawędki z seniorem, który całe dni spędza w samotności – powiedział Ivo Vondrák, hetman województwa. Projekt został zainaugurowany w 2015 roku w Boguminie. Wkrótce zostanie poszerzony. Od marca przyszłego roku seniorów będą odwiedzały także młodsze dzieci oraz studenci. Ponadto włączyły się kluby seniorów. Młodzi, aktywni emeryci odwiedzają tych starszych. – W Boguminie włączyło się już dwadzieścia senierek. Cieszyłbym się, gdyby dołączyły kolejne. Mogę ofiarować radość ludziom, którzy są już u schyłku życia – zachęcił autor i koordynator projektu, Ivan Sekanina. (dc)

WYDANO NAD WISŁĄ...

KSIAŻKA

Fannie Flagg

Boże Narodzenie w Lost River

Wydawnictwo Literackie

Gdzieś na południu Alabamy, w najdalejszym zakątku tego stanu, nad brzegami rzeki wolno snującej swój bieg, leży uroczne sennie miasteczko. Nazywa się Lost River i rzeczywiście, świat jakby o nim zapomniał. Czasem ktoś się zabłąka, źle skręci z autostrady, przyjedzie na krótką kurację. I... zostanie! Bo miejsce jest magiczne.

Zgodnie z sugestią lekarza Oswald T. Campbell zostawił za sobą chłodne i wilgotne Chicago, by nadchodzącą zimą spędzić w ciepłym klimacie Lost River. Ciężko chory i samotny, nie spodziewał się, że zaprzyjaźni się z listonoszem, który pocztę dostarcza łodzią, sklepikarzem leczącym zranione serca, a nawet stanie się... obiek-

tem matrymonialnych intryg!

Pośród pięknej przyrody i ludzi, którzy hojnie obdarowują się dobrem i nigdy nie zamykają drzwi swoim domów, jego życie niespodziewanie rozkwita. Oswald odkrywa w sobie talent artystyczny, ale czy zdoła pokonać chorobę? Wszak Boże Narodzenie to czas cudu, a dobro wraca...

Ta pełna ciepła, życzliwości i humoru opowieść o uzdrawiającej mocy przyjaźni, wiary i nadziei stała się klasykiem wśród prezentów nacyonowanych pod choinką. Jest w niej wszystko to, za co miliony czytelników pokochały przed laty Fannie Flagg i mimo zmieniających się literackich mód trwają w tej miłości wiernie: proste, domowe mądrości, łagodność, uśmiech, którego nie można nie odwzajemnić i nieskończenie wiele powodów do wzruszeń.

KSIAŻKA

Paweł Jasienica

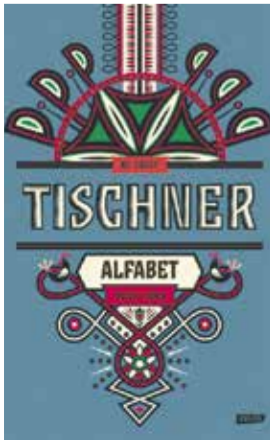
Rzeczpospolita Obojga Narodów. Srebrny wiek. Tom I

Prószyński i Spółka

Część pierwsza trylogii „Rzeczpospolita Obojga Narodów” (opublikowana w 1967 roku) obejmuje niespełna 80 lat naszych dziejów, w tym pełną dramatyzmu historię kolejnych elekcji. „Srebrny Wiek” zaczyna opis okresu bezkrólewia po bezpotomnej śmierci Zygmunta II Augusta (1572), kończącej rządzą Jagiellonów. Po krótkim epizodzie Henryka III Walezego (1573-1574), dziesięciolecie panowania Stefana Batorego (1576-1586) wypełniły próby naprawy i umocnienia władzy królewskiej oraz wojny z Moskwą o Inflanty. Jego następcą, Zygmunt III Waza (1587-1632) – mecenas sztuki, gorliwy katolik, zwalczający reformację – swymi pretensjami do tronu szwedzkiego doprowadził Rzeczpospolitą do długotrwałego konfliktu zbrojnego ze Szwecją; bez sukcesu zakończyła się próba osiągnięcia tronu moskiewskiego (1609-1618), a także wojny z Turcją (Cecora 1620, Chocim 1621). Okres rządów jego syna, Władysława IV Wazy (1632-1648), Jasienica określa jako „babie lato Rzeczypospolitej”. Politykę dynastyczną Wazów ocenia negatywnie: „Katastrofę przyniosły doktryny i ambicje ludzi, którzy (...) tylko z tytułu prawa, lecz nie sercem, byli królami Polski, wielkimi książętami Litwy i Rusi”.

KSIAŻKA

Zdjęcia: ARC

Nowe wydanie, zawierające nieznane teksty.

(r)

Alfabet duszy i ciała

Ks. Józef Tischner

Znak

Ciało, dialog, miłość, nadzieja, solidarność, życie i śmierć to tylko niektóre z pojęć, które znalazły się w Alfabcie ks. Józefa Tischnera, a które dotyczą nas wszystkich. Uniwersalne myśli i mądrości człowieka gór pokazują, jak żyć autentycznie i w pełni.

Książkę Tischner staje się naszym przewodnikiem. Wyrwa nas z letargu. Pokazuje, co jest źródłem wolności.

Górnicza Karwina w poezji Przeczka

• Libor Martinek przybliżył twórczość Wilhelma Przeczka. Na pierwszym planie siedzi córka poety, Lucyna Przeczek-Waszkowa. Fot. DANUTA CHLUP

Twórczość Wilhelma Przeczka była tematem poniedziałkowego wykładu Libora Martinka, naukowca Instytutu Bohemistyki Uniwersytetu Śląskiego w Opawie oraz tłumacza twórczości Przeczka na język czeski. Martinek był gościem Oddziału Literatury Polskiej Biblioteki Regionalnej w Karwinie. Naukowiec przygotowuje monografię o Przeczku. Książka zostanie wydana nakładem Instytutu Filologii Słowiańskiej Uniwersytetu Wrocławskiego.

Danuta Chlup

...

Ojciec, najstarszy syn naszego dziadka, jako jedyny wylamał się z górniczej tradycji i został nauczycielem. Kiedy pisał, potrzebował wyciszenia. A ponieważ w domu była dwójka dzieci, to nigdy nie było absolutnej ciszy.

Dlatego często pisał nocą

Lucyna Przeczek-Waszkowa

wierszy, a także poemat „Zadymiony pejzaż”, który dzieli się na dziesięć pieśni – mówił Martinek. Zwrócił uwagę, że debiutancki tomik poezji Przeczka został wydany w Katowicach. W Czechosłowacji autor znajdował się w tym okresie „na indeksie”, ponieważ w 1968 roku, kiedy był redaktorem „Głosu Ludu”, opowiadał się przeciwko interwencji wojsk Układu Warszawskiego. W Polsce zdobywał laury w konkursach. – Był laureatem wielu nagród literackich i wyróżnień w dziedzinie poezji i publicystyki, m.in. zdobył osiem pierwszych nagród w ogólnokrajowych konkursach poetyckich w Polsce. Ministerstwo Kultury i Sztuki RP przyznało mu odznakę „Zasłużony dla kultury polskiej”. Konsul generalny RP w Ostra-

wie, Jerzy Kronhold, odznaczył Przeczka w 1994 roku „Srebrnymi Spinkami”. Autor otrzymał nagrodę za swoje literackie osiągnięcia, a w szczególności za powieść „Kazinkowe granie” – opowiadał prelegent.

Przeczek był z wykształcenia nauczycielem, lecz nie pracował tylko w tym zawodzie. Był także m.in. instruktorem ds. kultury Zarządu Głównego PZKO, aktorem, reżyserem i dramaturgiem Teatru Lalek „Bajka”, w latach 1968-1969 redaktorem „Głosu Ludu”. Zmarł w 2006 roku, w wieku siedemdziesięciu lat. Wykładowca zwrócił uwagę, że syn i córka bohatera wieczoru – Lech Przeczek oraz Lucyna Przeczek-Waszkowa – poszli w śluch twórczych zamilowaniach śladami ojca.

E-mail: danuta.chlup@glos.live

Pisząc do nas, podaj swój wiek, klasę i adres szkoły, do której uczęszczasz. Prosimy o nadsyłanie listów o objętości do 2000 znaków ze spacjami.

GŁOSIK I LUDMIŁKA

Czas na Adwent

Rys. WŁADYSŁAW OWICZARZY

• W niedzielę razem z Ludmiłką i Głosikiem zapalimy pierwszą świeczkę na wieńcu adwentowym. A to oznacza, że zbliżają się święta Bożego Narodzenia. Cieszyć się, prawda?

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Niepodległa w Milikowie

Tegoroczny listopad jest nadzwyczaj piękny. Długo trwała złota polska jesień, a w dodatku cały miesiąc jesteśmy pod urokiem świętowania stulecia Niepodległej. Również w naszej milikowskiej szkole sporo czasu poświęciliśmy temu jubileuszowi. Ukoronowaniem było przedpołudnie projektowe. Dziewiątego listopada dzieci i nauczyciele przyszli do szkoły ubrani na biało-czerwono, czekała na nich audio prelekcja o historycznych wydarzeniach sprzed stu lat, przypomniano sławnych Polaków oraz noblistów, mówiono o słynnych filmach, przytaczano tytuły ciekawych książek polskich autorów. Całość uzupełniły konkursy w grupach, przygotowanie biało-czerwonych świeczników czy wyklejanie Orła Białego. Dzieci urozmaiciły uroczystość wierszykami i piosenkami. Dokładnie o godz. 11.11 odśpiewano uroczyste hymn narodowy. Całe przedpołudnie miało nader patriotyczny charakter. Ta odświętna atmosfera udzieliła się wszystkim – dzieciom i pedagogom. Podziękowania należą się paniom Beacie Borskiej i Alicji Jachnickiej za przygotowanie tak ciekawych propozycji dla dzieci.

Grzegorz Suszka, dyrektor szkoły

Polska w odcinkach

W dniach 5-11 listopada nasza klasa wzięła udział w międzynarodowym projekcie społeczności eTwinning „Tydzień dla Niepodległej”. Był on realizowany w pięciu etapach. Poruszane były m.in. tematy: spotkanie z historią, niepodległość nie tylko pędzlem malowana, niepodległościowy spacerkiem ułami terenu. Na początku pani nauczycielka czytała nam w odcinkach książkę o historii Polski. Dowiedzieliśmy się mnóstwo ciekawych rzeczy. Już wiem, że królowa Anna Jagiellonka wyhaftowała polskiego orła perłami, że dawną stolicą Polski było Gniezno, jak również to, kto przeniósł stolicę do Krakowa, a kto do Warszawy. Oglądaliśmy mapę Polski w czasach jej świetności oraz w okresie rozbrojów. Na wycieczce w Cieszynie szukaliśmy śladów legionu ze Śląska Cieszyńskiego. Dziewczynki wspólnie z panią nauczycielką uszyły Marysię, szmacianą laleczkę ubraną w bluzeczkę i sukienkę w kolorach polskiej flagi. Marysia powędruje do Pragi do siedziby organizacji UNICEF, skąd można ją adoptować, a uzyskane pieniądze zapewnią podstawowe szczepienia jednemu dziecku w Afryce.

Daniela Ćudek, Michał Cichy
oraz uczennice klasy 5. SP w Ropicy

WITAMY

Jan Piotr Tomaszewski urodził się 21 lipca w Katowicach. Mierzył 53 cm i ważył 3500 g. Mamusia Daniela Bromek pochodzi ze Śmiałowic, tatuś Wojciech Tomaszewski z Gliwic. Jasiu ma podwójne, zarówno polskie, jak i czeskie obywatelstwo. Na stałe mieszka z rodzicami w Śmiałowicach. Dzięki małuchowi ożył i napełnił się nową energią śmiałowski dom, szczególnie prababcia, natomiast 12-letni wujek Marek już wyciąga ukryte zabawki – skarby dla swojego siostrzeńca. **(dc)**

Fot. ARC.rodziny

GŁOSIKOWA KORESPONDENCJA

Co w lesie piszczy?

Taki tytuł miała tegoroczna noc w szkole, zorganizowana 16 listopada w Łomnej Dolnej. W trakcie popołudnia dowiedzieliśmy się mnóstwo nowych informacji o mieszkańcach naszych lasów. Zaraz po lekcjach wysłuchaliśmy ciekawego wykładu myśliwego, pana Michalika, który opowiadał nam o zwierzętach żyjących w Beskidach. Mogliśmy pooglądać, a nawet dotknąć futer dzika, borsuka, lisa, kuny, daniela. Potem poszliśmy do „Ursus Centrum”, gdzie pani przewodnik zapoznała nas z drapieżnikami naszych lasów, a szczególnie z największym z nich – niedźwiedziem. Zobaczyliśmy również odlewy gipsowe śladów zwierząt. Po zakończeniu wykładu spacerkiem udaliśmy się z powrotem przez śpiący las. Wyteżaliśmy słuch, by usłyszeć poznane wcześniej odgłosy zwierząt. W szkole zjedliśmy pyszny tort z marcepanowym mieniem na wierzchu! Oczywiście gramyśmy w różne gry tematycznie związane z lasem. Najbardziej podobały nam się te nocne. Na spowitej ciemnością łące, z latarką w rękę, w formie zabawy powtórzyliśmy sobie wiadomości o łańcuchu pokarmowym. Po bajce o Misiu Puchatku weszliśmy do śpiworów i pełni wrażeń zasnęliśmy.

Uczniowie z Łomnej Dolnej

...

Zdjęcia: ARC. szkół

Śladami pocztówki

Niedawno odbyła się ciekawa lekcja nauki obywatelskiej poza murami naszej bardzo starej szkoły. Wraz z naszym wychowawcą szukaliśmy miejsc w okolicy, które widać na starej widokówce Trzyna, opublikowanej niedawno na łamach „Głosu”. Udało się! Zrobiliśmy oczywiście zdjęcia i porównywaliśmy je z widokówką. Widać na niej budynek byłego domu urzędniczego, później polskiego przedszkola (nasz pan nauczyciel do niego uczęszczał) i kościół katolicki zbudowany w 1885 roku. Budynek przedszkola służy obecnie jako siedziba różnych firm. My mamy szczęście, że nasza placówka im Gustawa Przeczka jest bardzo blisko tego pięknego miejsca, a na lekcjach nauki obywatelskiej możemy poznać okolice.

Irka S., klasa 6. PSP w Trzynie i I

Falujący, pomimo rzekomego braku fal, Dawid Podsiadło jest głównym bohaterem najnowszego Pop Artu. „Małomiasteczkowy” to jedna z najlepszych polskich płyt popowych ostatniej dekady.

Janusz Bittmar

RECENZJE

DAWID PODSIADŁO –
Małomiasteczkowy

Kariera Dawida Podsiadły jest typowym przykładem wyjątku od reguły mówiącej, że rzadko który zwycięzca telewizyjnych wyścigów talentów jest w stanie faktycznie przebić się w muzycznym show-biznesie. W Czechach ta sztuka udało się kiedyś Anecie Langerowej, triumfatorce „Superstar” w Polsce Dawidowi Podsiadło, który zajął drugą edycję konkursu „X Factor”. Większość młodych gwiazdek zadowala się pseudokariery w przeróżnej maści musicalach bądź nagrywaniem popowych papek służących za tło muzyczne w trakcie odkurzenia mieszkania. Oczywiście w przypadku, gdy dysponujemy nowoczesnym sprzętem odkurzającym z poziomem hałasu nie przekraczającym 65 dB.

Dwie poprzednie płyty Dawida Podsiadły, „Comfort and Happiness” i „Annoyance and Disappointment” sprzedały się w nakładzie 300 tysięcy egzemplarzy. Podsiadło postawił na angielski, wierząc, że przy odrobinie szczęścia zaskarbi serca fanów również poza granicami ojczyzny. W ostrej światowej konkurencji indie popu, najprężniej rozwijającego się obecnie stylu muzycznego, Podsiadło musi uzbroić się jednak w cierpliwość. Trzecia w karierze artysty płyta w całości utrzymana jest w języku ojczystym, co wychodzi jej tylko na dobre. Niezależny pop ma to do siebie, że jest... niezależny między innymi od języka, w którym śpiewane są piosenki. W tym gatunku angielski niekoniecznie musi być wartością dodaną. Podsiadło, który potrafi w niesamowity

• Dawid Podsiadło, który wypłynął na powierzchnię w 2. edycji programu „X Factor”, może być dumny ze swojej nowej płyty.

ty sposób połączyć w jedną, frapującą całość sferę liryczną swoich piosenek z przekazem muzycznym, w języku polskim czuje się najlepiej. To swoboda bycia poetą, malującym obrazy miłosne bez konieczności sięgania po słowniki.

Album „Małomiasteczkowy” rozpoczyna się od nieco dziwnego, dadaistycznego „Cantate Tutti”. Słuchając refrenu, trzeba się bardzo skupić, bo Podsiadło śpiewa jak na środkach odurzających. „Dżins” to już pełnowartościowy początek płyty. Jest nośny, główny temat, zmiany tempa narzucające przez wiodące klawisze. Słychać trochę starego Duran Duran, ale to moja prywatna dygresja, bo młodzi słuchacze na pewno znajdą zupełnie inne, bardziej współczesne skojarzenia. Tytułowy „Małomiasteczkowy” jest przykładem genialnego połącze-

nia pulsujących beatów z mądrym tekstem. Podsiadło świetnie się czuje w roli poety młodego pokolenia. Wyrzuci z siebie wszelkie niepokojące myśli, lęki przeplatane są z nadzieją, miłością z przemianami. W utworze tytułowym słychać też wpływy producenta Bartosza Dziedzica, współpracującego w przeszłości m.in. z Arturem Rojkiem. Podsiadło i Rojek są jak bracia. Ta sama wrażliwość na życie i piękno. Wybrane go na singla tematu „Nie ma fal” mógłbym słuchać w nieskończoność. To idealizm transcendentalny w muzycznej pigułce. Warto jednak posunąć się dalej, bo jest równie frapujące. Zwiewna, eteryczna ballada „Lis” jest piękną rozterką miłosną. „Nie chciałem, ale teraz chcę” – śpiewa w tym spokojnym utworze Podsiadło. Gdyby takie słowa wyśpiewał Andrzej „Pasek” Piaseczny, to pewnie w duchu dodałbym od sie-

bie: „to w końcu się zdecyduj, chłopie!”. Uzależnionemu od wrażliwości na życie Podsiadło jestem skłonny wybaczyć nawet największe banały. Powstała płyta aspirująca do miana najważniejszego wydarzenia muzycznego 2018 w Polsce. Dlatego nie odpuszczę, muszę jeszcze wkleić na koniec fragment słów do utworu „Nie ma fal”. W tej piosence odnajdziemy się wszyscy.

Pewnie,
Chciałbym ciebie słuchać więcej,
Tylko skoczyć w jedno miejsce,
Potem może znajdę czas.
Wcześniej
Spotykałem cię codziennie,
Ale teraz, kiedy muszę,
Chętniej udałbym się spać.
Proszę daj się znać po tym,
Gdzieś mnie znajdź potem,
Dziś nie popłyniemy, bo...

PRZEZ LORNETKĘ

RIVERSIDE NA KONCERCIE W PRADZE. Kto nie zdążył na koncerty grupy Riverside w ramach polskiej trasy „Wasteland”, może nadrobić zaległości na początku marca przyszłego roku. Polska formacja progrockowa 6 marca 2019 zamelduje się na koncercie w praskim Pałacu Akropolis, dzień później zagra w bratysławskim klubie Majestic. Mariusz Duda i spółka wiosną przyszłego roku ruszą z trasą po całej Europie, zachacząc m.in. o takie adresy, jak Klub Largo w Rzymie, SWX w Bristolu czy poniekąd bardziej egzotyczne miejsca – Kino Šiška w Ljublanie i Dom Omladine w Belgradzie. „Prawie codziennie jeden koncert w innym miejscu” – brzmi atrakcyjnie i zarazem zobowiązująco. Najnowsze wydawnictwo warszawskiej formacji zostało nagrane już bez zmarłego dwa lata temu gitarzysty Piotra

Grudzińskiego. Album „Wasteland”, któremu przyjrzelśmy się bliżej w Pop Arcie z dnia 19 października br., zebrał bardzo pochlebne recenzje zarówno w polskiej, jak też światowej prasie.

PHIL COLLINS: JESZCZE NIE UMARŁEM. Phil Collins na emeryturze? Skądże znowu. Brytyjski wokalista 26 czerwca 2019 po raz pierwszy w karierze wystąpi w Polsce. Brzmi to niewiarygodnie, ale Collins jeszcze nigdy w przeszłości nie zagrał nad Wisłą. Ani z formacją Genesis, która kilka lat temu pojawiła się w Polsce z wokalistą Ray'em Wilsonem, ani podczas trasy solowej. Komu nie po drodze na Stadion Narodowy w Warszawie, może wybrać się dzień wcześniej do Pragi, gdzie Collins wystąpi w O₂ Arenie. Znając życie, atmosfera podczas warszawskiego koncertu będzie jednak o klasę lepsza, niż w pragmatycznej i

znudzonej mnogością ofert Pradze. Phil Collins zawita do Polski i RC w ramach trasy koncertowej „Not Dead Yet: Live”, która na początku rozgrzeje serca fanów w Stanach Zjednoczonych i Australii. Bilety na warszawski i praski koncert właśnie dziś trafiły do sprzedaży.

KOLEJNE GWIAZDY COLOURS OF OSTRAVA. Florence And The Machine i Mogwai – oto kolejne gwiazdy, po potwierdzonym już koncercie legendy indie rocka – The Cure, przyszłorocznej edycji festiwalu Colours of Ostrava. Wiele wskazuje na to, że po trzech komercyjnych odsłonach Coloursów pora na lekką zmianę kursu. Florence And The Machine w roli brytyjskiej gwiazdy alternatywnego popu (jakkolwiek brzmi to dziwnie) jest gwarancją niesamowitych wrażeń audio-wizualnych. Szkocka formacja post-rockowa Mogwai przywiezie z kolei wiązanek energicznej kakofonii, uwielbianej przez rzesze ich fanów od Nowosybirsk po Seattle.

POPLYNIEMY Z DUNAJEM. Kultowa czeska grupa Dunaj wraca do koncertowania i niewykluczone, że w najbliższej przyszłości owocem wspólnych występów będzie też nowa płyta studyjna. Alternatywnym rockiem z najwyższej półki będzie można się raczyć na żywo 16 stycznia 2019 roku w znanym ostrawskim klubie muzycznym Parník. W Ostrawie grupa zaprezentuje się w oryginalnym składzie – Josef Ostránský (gitara i śpiew), Vladimír Václavík (gitara basowa i śpiew) i Pavel Koudelka (perkusja, śpiew). Warto się pospieszyć z zakupem biletów, bo w Ostrawie lubią zniknąć szybko. ▲

GŁ-04

Znajdź nas
na FacebookuZnajdź nas
na YouTubeZnajdź nas
na Twitterze

Świąteczna promocja

SOCZEWKI PROGRESYWNE
1 + 1 GRATIS

- 30%
NA SOCZEWKI
WYSOKOINDEKSOWE

NOWA KOLEKCJA
BOSS GUESS HORSEFEATHERS GANT
TOMMY HILFIER

BADANIE WZROKU*

Promocja do 31. 12. 2018

ZAPRASZAMY!

EUROOPTIK

1 maja 548, Trzyniec (naprzeciw byłej Policji RC), tel. +420 730 518 960 *
1 maja 206, Trzyniec, tel. +420 731 309 070
www.eurooptik.eu

GL-209

CZYTAJ NAS CODZIENNIE!

www.glos.live

DOM PRZYJĘĆ I RESTAURACJA

u KLIMOSZA

Z pasją tworzymy perfekcyjne wesela. Jeśli szukacie miejsca na idealne wesele – z przyjemnością będziemy Wam towarzyszyć i pomożemy Państwu uczynić dzień zaślubin wyjątkowym i niezapomnianym.

Chrzczyny, komunie, jubileusze, spotkania firmowe to tylko kilka z okazji do świętowania. Pomożemy Państwu przygotować dowolną uroczystość i dopełnimy, aby Państwa goście spędzili czas przy pysznym jedzeniu i w odpowiedniej atmosferze.

W naszej restauracji „Warszelnia u Klimosza” oferujemy tradycyjną kuchnię Śląska Cieszyńskiego m.in.: sznycelą folwarcznego czy też tradycyjne golonko. U nas napijcie się dobrego piwa, wina oraz spędzicie czas w miłej atmosferze. Nie zabraknie oczywiście obiadów oferowanych w menu tygodniowym.

Nasz Dom Przyjęć posiada cztery sale do wyboru. Umów się na wizytę i wybierz tę jedyną dla Ciebie!

tel. +48 512 904 352
biuro@uklimosza.pl
www.uklimosza.pl
facebook.com/uklimosza

**WOLNE MIEJSCA!
SYLWESTER 2018**

KORYTA MIĘSNE
NA ZAMÓWIENIE

GL-636

Wszystko zaczęło się od Bundasza...

Ewa Matloch z Nydku pracowała jako instrumentariuszka na sali operacyjnej. Teraz jest już na emeryturze. Wolny czas poświęca psom. Założyła i prowadzi stowarzyszenie „Hafiada”. Organizuje wystawy i konkursy dla psów i ich właścicieli, z których dochód przeznacza na pomoc bezpańskim i porzuconym czworonogom. Teraz, poprzez canisterapię, zamierza pomóc także dzieciom.

Danuta Chlup

Kocha pani zwierzęta?
– U nas w domu zawsze był pies, koty, także wtedy, gdy miałam małe dzieci. Uważam, że to dobrze, kiedy dzieci wychowują się razem ze zwierzętami. Dzięki temu uczą się odpowiedzialności za inną żywą istotę. Moja mama Aniela Kupiec, znana poetka ludowa, ma także bardzo pozytywny stosunek do psów. Pamiętam taką historię związaną ze Świętami Godowymi, która przypominała mi się może właśnie dlatego, że zbliża się Boże Narodzenie. W latach 60. w Nydku stacjonowali żołnierze. Pewien oficer wyjechał z rodziną na święta do domu, a psa zostawił przywiązanego do budy, bez pokarmu i wody, na mrozie. A zima była wtedy ostra. Razem z mamą wzięliśmy go do domu, choć mieliśmy własnego, i zaopiekowaliśmy się nim. Tak się złożyło, że Bundasz został później u nas na stałe. To był pierwszy taki przypadek, kiedy uratowałyśmy psa przed śmiercią.

Później zaczęła pani pomagać także innym czworonogom?
– Kiedy pracowałam w szpitalu i kiedy wychowywałam dzieci, nie było raczej czasu na działalność charytatywną. Dopiero kiedy dzieci podrosły i gdy przeszedłam na emeryturę,

mogłam więcej czasu poświęcić psom. Zaczęłam przychodzić do schroniska dla psów w Trzyńcu i zabierać pieski na spacer. Jedną suczkę przed kilku laty adoptowałam. Jej historia była bardzo smutna. Uratowała się z pożaru, w którym zginęła jej właścicielka, a mąż tej pani został przykuty do wózka. Bobisia jest kundelkiem, pomyślałam więc z córką o tym, by zorganizować wystawę i konkursy dla nierasowych piesków.

I w ten sposób powstała „Hafiada”?
– Tak. Pierwsza edycja odbyła się na terenie ośrodka kynologicznego w Trzyńcu, a dochód został przeznaczony na pomoc dla schroniska dla psów, które znajduje się w sąsiedztwie. Z biegiem lat impreza się rozrosła, założyliśmy więc stowarzyszenie. Było to konieczne, by móc w przejrzysty sposób rozliczać dary. Ostatnio „Hafiada” odbywa się w Parku PZKO w Bystrzycy. Władze tej miejscowości bardzo nam idą na rękę.

Z dochodów nadal wspieracie cele charytatywne?
– Tak, przede wszystkim współpracujemy z ośrodkiem „Czyliśtek pro hafany”. Pani Dana Bilkowa prowadzi go u siebie w domu rodzinnym w Olbrachcicach. Przyjmuje porzucone, zaniedbane i problemowe

psy, doprowadza je do porządku, uczy żyć z ludźmi i dopiero potem szuka dla nich nowego domu. Zdarza się, że dzwoni do mnie znajomy weterynarz i prosi o pomoc, ponieważ ktoś chce, by uspił zdrowego dwuletniego psa. Wtedy zwracam się do „Czyliśtka”. Ludzie nie mają chyba serca, jeżeli chcą zabić młodego, zdrowego psa.

Potrzebna jest oświata?
– Zajmuję się także działaniami oświatowymi. Odwiedzam szkoły, opowiadam dzieciom o tym, jak należy opiekować się psami, jak po nich sprzątać, tłumacząc, czym jest znęcanie się nad psem. Teraz na przykład trwa kampania „Nie kupuj – adoptuj”, zachęcająca ludzi, by brali pieski ze schronisk, zamiast kupować szczenięta od pseudohodowców, którzy zarabiają krocie na tym, że trzymają i rozmnażają psy w okropnych warunkach.

Pomaga pani psom, teraz „Hafiada” ma pomóc także dzieciom?
– Już po raz drugi będziemy obecni na jarmarku świątecznym w Trzyńcu. Chcemy sprzedawać pierniczki, babki, przysmaki dla psów, upieczone przez członków i sympatyków „Hafiady”. Dochód zamierzamy podzielić pomiędzy „Czyliśtek” oraz stowarzyszenie „Nigdy nie jesteś sam”. Postanowiliśmy pomóc im w pokryciu

● Ewa Matloch poświęca wolny czas psom. Fot. NORBERT DĄBKOŃSKI

kosztów canisterapii. Obecność piesków bardzo pomaga dzieciom niepełnosprawnym. Renata Cza-

der, prezes „Nigdy nie jesteś sam”, ma z nią bardzo pozytywne doświadczenia. ▲

pewnego rodzaju „inność” zawarta jest w szczerości rozmów i zdejmwaniu „masek”, o których wspominałam?
– Absolutnie. Warto czasami posłuchać prawdziwych historii innych osób i wziąć z nich coś dla siebie.

Demakijaż? to nie wszystko. Nie można pominąć też programu „Taniec z gwiazdami”. Kolejna edycja na wiosnę?
– Tak. Zaczynamy w pierwszy piątek marca 2019 roku.

Nigdy nie myślał pan o tym, żeby wystąpić w programie?
– Nie, ponieważ jestem osobą, którą wyrzucono z kursu tańca (śmiech). Zapisalem się na kurs, którego reklama brzmiała, że każdego nauczą tańczyć. Ze mną się nie udało, zwrócono mi pieniądze. A tak na poważnie, bardzo szanuję trud, który wszyscy uczestnicy wkładają w udział w tym programie. Jest on niesamowity. To w stu procentach telewizja na żywo.

Razem wzięliście udział w sesji do kalendarza „Kochajmy pupile 2019”. Proszę na sam koniec opowiedzieć coś o kulisasach powstania tego wyjątkowego wydawnictwa.
– To była bardzo miła współpraca. Jestem psiarzem, kocham zwierzęta. Mam swojego ukochanego psa, bulteriera, Nicponia. (mm)

„Trzyńskie Jarmark św. Mikołaja” odbędzie się 2 grudnia na placu przy Domu Kultury „Trisia”. Będą występy artystyczne, zagra m.in. kapela „Nowina” z Jabłonkowa. O godz. 16.30 zostanie zapalona świąteczna choinka. Stowarzyszenie „Nigdy nie jesteś sam” oraz „Hafiada” będą miały na jarmarku wspólne stoisko.

100-LECIE ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ NIEPODLEGŁOŚCI (42) Wychodzenie z systemu

11 września 1986. Uwolnienie więźniów politycznych staje się cezurą dla opozycji: możliwa jest jawna działalność i przywracanie zakazanego znaku „Solidarności”.

Załamanie gospodarcze bloku komunistycznego, przegrana wojna Kremla w Afganistanie, groźba nowej fali oporu społecznego – jak solidarność w 1980/81, śmierć poprzedników – skłania Michaiła Gorbaczowa, przywódcę Sowietów, do złagodzenia w polityce KPZR ostrza totalitarnego. Od 1987 roku dysydenci nie trafiają do łagrów. W Peerelu, we wrześniu 1986, ostatnia grupa więźniów politycznych wychodzi na wolność, zamykając w ten sposób okres podziemnej walki w stanie wojennym.

Kraj jest po traumie, społeczeństwo obezwładnione. Inicjatywa Lecha Wałęsy, by w maju 1987 zebrać elitę opozycji, przynosi sformułowanie programu, a powstały z czasem Komitet Obywatelski określa drogę przemian. Po strajkach 1988 roku władze okazują się gotowe do negocjacji, z udziałem Kościoła. Po Okrągłym Stole (lutym-kwietniu 1989), w uzgodnionych na 4 czerwca 1989 wyborach, opozycja wchodzi do parlamentu.

Lech Wałęsa (lider „S”) w oświadczeniu

Doniosły fakt, jaki stanowi uwolnienie więźniów politycznych, wzbudził w społeczeństwie iskry nadziei na to, że sprawy polskie potoczą się inaczej, że po przeszło czterech latach głębokiego rozdarcia, represji i nienawiści znaleziony zostanie początek drogi dialogu i porozumienia. (...) Nie rezygnując z tego, co stanowi o realizacji ideałów „Solidarności”, jesteśmy skłonni przystąpić do likwidowania tych przeszkód, które w świadomości władz funkcjonują jako bariery wzniecone przez „Solidarność”. Pragniemy dać wyraz dobrej woli. (...) Nie chcemy konspirować. Trzeba wypracować i uzgodnić nowy model działalności, jawnej i legalnej.

Warszawa, 31 maja 1987
„Tygodnik Mazowsze” nr 214, 1987

Jan Lityński (doradca „S”) w artykule w „Tygodniku Mazowsze”

Jeżeli ktokolwiek w łonie władzy chce dziś poprawy, to musi przyjąć zasadą naszych działań na rzecz tych praw jest wyrzeczenie się stosowania przemocy. Taki jest sens doświadczenia „Solidarności”.

Warszawa, 10 sierpnia 1988
„Okrągły Stół. Dokumenty i materiały, t. 1: Wrzesień 1986 – luty 1989”, Szczecin–Warszawa 2004

Gen. Czesław Kiszczak w oświadczeniu

Zostałem upoważniony (...), aby odbyć w możliwie szybkim czasie spotkanie z przedstawicielami różnorodnych środowisk społecznych i pracowniczych. Mogłoby ono przyjąć formę Okrągłego Stołu. Nie stawiam żadnych wstępnych warunków ani co do tematyki rozmów, ani co do składu uczestników. Wykluczam jednak możliwość uczestnictwa osób odrzucających porządek prawny i konstytucyjny PRL.

Warszawa, 26 sierpnia 1988
„Trybuna Ludu” nr 199/1988

Lech Wałęsa w oświadczeniu, opublikowanym przez Polską Agencję Prasową

W toku spotkania (z gen. Czesławem Kiszczakiem i Stanisławem Ciosek) postawiłem najważniejsze w chwili obecnej zagadnienie dróg prowadzących do realizacji pluralizmu związkowego, w tym miejsca „Solidarności”. Rozmówcy oświadczyli, że wszystkie sprawy związane z ruchem związkowym będą omawiane przy Okrągłym Stole. Obrady Okrągłego Stołu obejmą szeroką tematykę współdziałania na rzecz reform gospodarczych, społecznych i politycznych, dla dobra kraju. Zgodnie z upoważnieniami uzyskanymi od strajkujących załóg, sprawę legalizacji „Solidarności”, wysuniętą w

FOL.ARC

kształtowanego ładu gospodarczego. (...) Zasadą naszych działań na rzecz tych praw jest wyrzeczenie się stosowania przemocy. Taki jest sens doświadczenia „Solidarności”.

Warszawa, 2 grudnia 1987
„Tygodnik Mazowsze” nr 230, 1987

Jerzy Urban (rzecznik prasowy rządu), Stanisław Ciosek i gen. Władysław Pożoga (zastępca ministra spraw wewnętrznych) w memoriale dla gen. Wojciecha Jaruzelskiego

Jeżeli ktokolwiek w łonie władzy chce dziś poprawy, to musi przyjąć zasadą naszych działań na rzecz tych praw jest wyrzeczenie się stosowania przemocy. Taki jest sens doświadczenia „Solidarności”. Pragniemy dać wyraz dobrej woli. (...) Nie chcemy konspirować. Trzeba wypracować i uzgodnić nowy model działalności, jawnej i legalnej.

Gdańsk, 29 września 1986
„Tygodnik Mazowsze” nr 182, 1986

Z oświadczenia 62 intelektualistów i działaczy związkowych zebranych na zaproszenie Lecha Wałęsy na naradę przed trzecią pielgrzymką Jana Pawła II do Polski

W oczekiwaniu, że trzecia pielgrzymka Jana Pawła II do Ojczyzny będzie wydarzeniem o doniosłym znaczeniu i dalekosiężnych skutkach, (...) pragniemy dać wyraz naszemu wspólnemu następującemu stanowisku:

1. Polacy – jak każdy naród świata – mają prawo do niepodległości. „Nie może być sprawiedliwej Europy bez niepodległej Polski na jej mapie”. (...)
2. Polacy – jak każdy naród świata – mają prawo do życia w demokracji, wolności, prawdzie, poszanowaniu prawa. (...)
3. Polacy – jak każdy naród świata – mają prawo do samodzielnie

postulatach strajkowych, przejęciem do dalszych rozmów z władzami centralnymi. Postanowiłem zatem, że przerywamy obecne akcje strajkowe.

Warszawa, 31 sierpnia 1988
Tomasz Tabako, „Strajk 88”, Warszawa 1992

Z oświadczenia podpisanego przez Radę Polityczną Liberalno-Demokratycznej Partii „Niepodległość” i Komitet Wykonawczy „Solidarności Walczącej”

Potęgiamy i odzegnujemy się od jakiegokolwiek wchodzenia w strukturę reżimu komunistycznego. Odmawiamy respektowania jakichkolwiek ograniczeń starań Polaków o odzyskanie Polski. Tego typu działania i zobowiązania, a nie opór i sprzeciw wobec panowania komunistów nad Polską, stanowią prowokację polityczną, społeczną i narodową.

Warszawa, 6 lutego 1989
„Solidarność Walcząca” nr 4/1989

Hanna Świada-Ziemba (socjolożka, ekspertka „Solidarności” w podzespole do spraw młodzieży przy Okrągłym Stole) w dzienniku

Naród dzieli się teraz głównie na „polityków” i resztę – ogromną milionową większość. „Politycy” to wszystkie odłamy establishmentu (politykujące) i wszystkie odłamy opozycji. Żywią obawę, że jeden i drudzy – zwłaszcza drudzy, nie wiedząc, jak są wyalienowani i jak w tym własnym, ekskluzywnym świecie są przez to do siebie podobni. Podział to już nie „aparatury” i reszta, ale właśnie „politycy” i reszta. (...) To są inne światy.

Warszawa, początek lutego 1989
Hanna Świada-Ziemba, „Uchwycić życie”, Warszawa 2018

Lech Wałęsa w przemówieniu, zamykającym obrady Okrągłego Stołu

Dziewięć tygodni rozmów o najważniejszych sprawach naszej ojczyzny pozwoliło nam dojść do przekonania, że w sytuacji, w której się znajdujemy, nie ma już mowy o handlu między różnymi stronami,

ale tylko o wielkim ryzyku, które ponoszą wszyscy, którzy czują się odpowiedzialni za Polskę. Albo potrafimy jako naród budować – w sposób pokojowy – niepodległą, suwerenną, bezpieczną równoprawnymi sojuszami Polskę, albo utoniemy w chaosie demagogii i w rezultacie w wojnie domowej, w której nie będzie zwycięzców. (...) Zabięliśmy o konkretne ustalenia, które mogą zostać wcielone w życie natychmiast. Takie jak legalizacja „Solidarności”, „Solidarności Rolników”, Niezależności Zrzeszenia Studentów. Te postulaty zostały przez stronę rządową-koalicyjną przyjęte.

Warszawa, 5 kwietnia 1989
„Trybuna Ludu” nr 81/1989

Lech Wałęsa

Posłaliśmy do urn. Z murów, szyb wystawowych, drzew, pojazdów narzucały się hasła wyborcze. W pobliżu obwodowych komisji wyborczych stanęły pikety „Solidarności”, instruując nieorientowanych, jak wybrać kandydata z listy Komitetu Obywatelskiego. Wiele osób starszej daty szło głosować po raz pierwszy od zakończenia II wojny światowej, stosunkowo mało natomiast widać było młodzież. Mimo to byliśmy świadomi, że na naszych oczach rozgrywa się egzamin dla kilku pokoleń i że od następnego ranka Polska będzie już innym krajem. Uczestnicząc w wyborach i głosując na naszych kandydatów, opowiadaliśmy się za zmianami bez rozlewu krwi.

Gdańsk, 4 czerwca 1989
Lech Wałęsa, „Droga do wolności, 1985–1990 decydujące lata”, Warszawa 1991

Jerzy Urban

(Włodzimierz) Czarzasty, nasz orzeł od kampanii wyborczej, który jeszcze poprzedniego dnia martwił się, by zwycięstwo PZPR-u nie było zbyt przytłaczające, zreferował wyniki – masakra. Napisałem na kartce oświadczenie o przegranych wyborach oraz zaakceptowaniu ich wyników przez partię i kartkę tę podałem Jaruzelskiemu. Jaruzelski głośno ją odczytał i wtedy przeżyłem największy wstrząs. Jaruzelski zapytał, czy są uwagi. I nikt nie miał żadnych. Oddanie władzy nastąpiło więc bez dyskusji.

Warszawa, 5 czerwca 1989
Teresa Torañska, „Byli”, Warszawa 2006

Fot. ZUZANA KRAJEWSKA

Z REDAKCYJNEJ POCZTY

Bogaty listopad

Od razu wyjaśnijmy – KJM to Knihovna Jiřího Mahena, instytucja wielce przychylna Polsce, Polakom, a tym samym od lat zaprzyjaźniona z naszym Klubem POLONUS w Brnie.

Lecz instytucja to przecież ludzie, działacze, a prawdziwym „spiritus movens” w sprawach polskich jest kierownicza sekcja usług, Jana Šubrowa, osoba po prostu zakochana. Warto tu przypomnieć, że wspomniana przychylna atmosfera ma w naszym mieście stare korzenie, bo pierwszym miastem partnerskim Brna w roku 1966 stał się Poznań. Od tego czasu datuje się też współpraca bibliotek – Raczynskich w Poznaniu i KJM w Brnie.

Z okazji 100. rocznicy powstania Czechosłowacji – 28 października i 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości – 11 listopada, biblioteka zaprosiła Zespół Regionalny „Błędowice”, który przedstawił swój program muzyczno-taneczny „Posłóchejcie szuhajkowie”.

Ale na tym nie koniec, bo w tydzień później KJM przygotowała wykład, który można by roboczo nazwać – dwójakie spojrzenie na Wołyn. Chodził tu oczywiście o wydarzenia w latach 1943-44. Reporter i publicysta Witold Szablowski opowiadał o swej książce-reportażu „Sprawiedliwi zdracjcy. Sąsiedzi z Wołynia”, a dwaj czescy uczestnicy wykładu, pochodzący stamtąd, wspominali dzieciństwo tam spędzone, przytoczyli też opowiadania rodziców i dziadków: z jednej strony bolesne dla Polaków wspomnienia rzezi wołyńskiej, a z drugiej niemal nostalgiczne wspomnienia Czechów, którzy się tam osiedlili w drugiej połowie XIX wieku w kilku ośrodkach, uprawiali ziemię, mieli swoje czeskie szkoły, prowadzili spokojne życie.

Opisane imprezy odbyły się 15 i 22 listopada w KJM w Brnie.

• ZR „Błędowice” na gościnnych występach.

Jednym chórem...

Trzecia edycja reaktywowanego Święta Pieśni odbyła się w niedzielę 25 listopada, tym razem w Domu PZKO w Karwinie-Frysztacie. Tegorocznym organizatorem był chór męski „Hejnał-Echo”. W wydarzeniu tradycyjnie udział wzięły zaprzyjaźnione chóry PZKO – „Dzwiek” z Rajtu, „Lira” z Darkowa, „Stonawa” ze Stonawy oraz oczywiście tegoroczny gospodarz. Chociaż każdy przedstawił tylko próbkę swych umiejętności i małą część swojego repertuaru, zanim się wszyscy spostrzegli, minęło półtorę godzinę prawdziwej ucztu duchowej. Puchar przechodni i kronika powodowały do rąk prezesa chóru gospodarzy i będzie cieszyć oczy i serca panów z Frysztatu do następnego Święta Pieśni.

Po koncercie przyszedł czas na wzmocnienie ciała pysznym bigosem, kołaczami i czegoś tylko żółądek zapragnął. W miłej, koleżeńskej atmosferze można było wspominać oraz snuć plany współpracy na przyszłość.

Tadeusz Konieczny

• Hejnał-Echo”, gospodarz tegorocznego Święta Pieśni.

Z wizytą w Grodkowie

• Skrzeczoniaci i grodkowianie przed wejściem do pałacu w Sulistawiu. Zdjęcia: Tadeusz Guzik, ARC

W dniach 10-11 listopada 10-osobowa delegacja skrzeczkońskiego Miejscowego Koła PZKO na czele z prezesem Czesławem Gałuszką uczestniczyła w Grodkowie i okolicy w uroczystych obchodach 100. rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Pierwszego dnia pobytu skrzeczoniaci mieli możliwość uczestniczyć w IV Festiwalu Chopin – Elsner w okazałym pałacu w Sulistawiu, który upamiętnia postać Józefa Elsnera, wielkiego grodkowianina, który do historii wszedł nie tylko jako nauczyciel Fryderyka Chopina, ale sam był także wiele utalentowanym kompozytorem.

Główne obchody Narodowego Święta Niepodległości odbyły się w dniu setnej rocznicy w Grodkowie. Najpierw w parku przy Grobie Nieznanego Żołnierza odbyła się z udziałem skrzeczoniaków uroczystość złożenia kwiatów, a następnie w kościele pw. Michała Archanioła odbył się Koncert Pieśni Patriotycznej w wykonaniu trzech zespołów śpiewaczych. Po mszy świętej z udziałem chóru „Grodkovia” uczestnicy przeszli na rynek, gdzie 160 par odtńczyło poloneza, a następnie kilkuset obecnych odpiewało wszystkie cztery zwrotki hymnu polskiego. Po południu skrzeczoniaci zostali jeszcze zaproszeni do miejscowości Głębocko, gdzie uczestniczyli w miejscowych obchodach 100-letniej rocznicy odzyskania niepodległości Polski.

(D.G.)

pre-teksty i kon-teksty

Krzysztof Łęcki

Marnotrawni

Znany z Nowego Testamentu Syn Marnotrawny zanim skruszony wrócił na łono rodziny, czegoś się dowiedział o życiu. Czy zdobyte w luksusie i – później; w poniewierce – życiowe doświadczenie było jakimś bonusem wybranej przez niego życiowej drogi? Czy dało mu wiedzę, niemożliwą do zdobycia bez pokonania życiowych zakrętów? Zostawmy Pismo Święte – przyjrzyjmy się polityce.

●●●

Czy człowiek umoczony w instalowanie stalinizmu w Polsce może być jego dobrym analitykiem? Najwyraźniej – tak

III

Odpędźmy na koniec ideologiczne emocje, jedno z tych, które ciągle jeszcze poruszają ludzi XX wieku. Spróbujmy pokazać sprawę w perspektywie bardziej ogólnej. Oto w 63 roku p.n.e. Rzymem wstrząsa tzw. spisek Katyliny – ogółowi znany głównie jako tytuł do chwały jednego z najsłynniejszych prawników, filozofów i polityków starożytności Marka Tuliusza Cicerona, który swymi słynnymi mowami i energicznymi działaniami spisek unicestwił. Cyceron – przeszedł do historii jako wzór cnót, Katylina – wręcz przeciwnie; jako arystokratyczny bankrut, pozbawiony jakichkolwiek zasad moralnych, zdolny spalić Rzym, byle tylko znowu na powierzchnię wypłynąć; jego zwolenników określa Cyceron jako wykolejeńców, zbójów nędzarzy. Znacznie mniej znana jest interpretacja niejakiego Salustiusza, człowieka o niespecjalnie budującej kondycji politycznej i moralnej. Jak można się dowiedzieć z „Historii starożytnego Rzymu” autorstwa Mary Beard – mimo „niezbyt chlubnej kariery, a może właśnie za jej sprawą dzieło Salustiusza jest jedną z najprzenikliwszych analiz politycznych jakie znamy”. Trudno, w krótkim z natury felietonie, rozwijać wersję Salustiusza. Powiem więc tylko, że odwołując się do faktów, które znaleźć można skądinąd także w słynnych mowach Cicerona, tzw. „kатыliniarkach”, Salustiusz dostrzegł słuszne racje po stronie buntownika Katyliny, pisze o ogólnym kryzysie jaki dotknął w tamtym czasie Rzym, z niego właśnie wynikać miało poparcie jakie uzyskał Katylina od „wielu prostych, postawionych pod ścianą ludzi, których podobaj jak Katylini los zmusił do sięgnięcia po rozpaczliwe środki”. Hmm... A konsul Cyceron? Cyceronowi spisek dał okazję, by obrócić kłopoty Rzymu na własną chwałę, a jego konsulat należy uważać raczej za przyczynę spisku niż jego rozwiązanie. Słynny Cyceron i raczej nieznany Salustiusz... Dwie wersje, dwie zupełnie różne interpretacje tego samego dramatycznego zdarzenia. W historii popularnej dominuje wersja Cicerona – ale popularną historię piszą triumfatorzy. Pozostaje jednak pytanie – czy poza historią pisaną przez politycznych zwycięzców pozostają naprawdę tylko i wyłącznie iluzje?

RESjotIS /163/

Jaroslav Jot-Družický

Nad dachami Cieszyna

Nic nowego człowiek nie wymyśli, więc zacząć trzeba tradycyjnie, tak jak wszyscy: „Odwiecznym marzeniem człowieka było dorównać ptakom i wzbicić się w przestworza. Tęsknotę tę dokładnie opisuje mit o Dedalu i Ikarze oraz...”. Dość. Wiadomo już o czym będzie – o pierwszym locie aeroplanem nad książęęcym miastem.

„Zapowiedź wlotu wywołała ogólne zainteresowanie w całym Cieszynie i bliższej i dalszej okolicy”, pisał „Dziennik Cieszyński” 22 października 1912. Za sterami maszyny miał zasiąść polski lotnik, Michał hrabia Scipio del Campo (1887-1984), który już latał m.in. nad miastami francuskimi, nad Wilnem, Warszawą, Łodzią, Moskwą i Petersburgiem (z tego powodu do dziś jest uważany za nestora nie tylko polskiej, ale i rosyjskiej awiacji). Na tydzień przed przybyciem do Cieszyna wykonał lot nad Bielskiem.

W niedzielę 20 października 1912 roku „po południu po godzinie 2. droga frydecka poczęła się zapelniać tłumami, które nieprzerwanem pasmem ciągnęły, spragnione widoku latającej w powietrzu maszyny, nie widzianej dotychczas na Śląsku. Z nieprzeliczonych tych mas jednak mała część tylko poczuwała się do obowiązków zapłacenia wstępu, by uczynić zadość choćby najskromniejszemu wymogom przyzwoitości i najwykleszej, choćby uczciwości”, pisał „Dziennik Cieszyński” (22. 10. 1912).

Start samolotu nieco się opóźnił. Trzeba było jeszcze zrobić to i owo. „Przygotowania wszystkie śledziła publiczność z ogromnem zajęciem, które spotęgowało się w chwili, gdy motor odezwał się i aeroplan miał ruszyć, powstrzymywany jeszcze przez kilku tegich i silnych chłopów. Pierwszy wzlot jednak niestety nie powiódł się. Aeroplan puścił się z ogromną siłą naprzód, ale od ziemi się nie oderwał i nagle stanął. Drugi wzlot był szczęśliwszy, ale także w części tylko. Aeroplan, przebywszy przestrzeń o kilkudziesięciu krokach, wspiął się powoli w górę, ale nie na długo, gdyż zaraz musiał lotnik lądować na najbliższym polu. Na szczęście lądowanie odbyło się bez żadnej szkody ani dla pilota, ani dla aparatu”.

Zdaniem „Dziennika”, przyczyną tego, że próby podbicia cieszyńskiego nieba zakończyły się fiaskiem, „był zdaje się defekt w lewym skrzydle, skutkiem czego aparat cały skrzywał się i w czasie lotu celem utrzymania równowagi musiał pilot ciągle brać na prawo”. Ponieważ usterka ta była drobna, przeto „hr. Scipio del Campo uparł się, by po zrobieniu odpowiedniej poprawki, urządzić wlot po raz trzeci. Na wlot ten jednak nie pozwolił już komisarz starostwa ze względu na nastającą ciemność i ze względu na tłumy publiczności, które tymczasem wylamały się z rzędów i rozbiegły się po całej łące”.

Jednak według znawców tematu, do których należy w pierwszym rzędzie Grzegorz Kasztura (autor wydanej parę lat temu książki „Z historii polskiego lotnictwa na Śląsku Cieszyńskim w latach 1912-1939”), doszło jednak po zmierzchu do trzeciej, udanej próby, ale już bez udziału gapiów.

Skoło udało się po ciemku, to uparty hrabia postanowił nazajutrz przy świetle dnia zademonstrować mieszkańcom miasta i okolicy swoje umiejętności, o czym w szczegółowej relacji dzielił się z czytelnikami sam redaktor naczelny „Dziennika” Władysław Zabawski (1882-1950) w numerze z 23 października 1912 r.: „Wczoraj po południu mieliśmy w Cieszynie i okolicy przepiękne widowisko. Nad miastem zawisnął aeroplan, najnowszy i najmilszy wytwór nigdy niezapomnianych pragnień ludzkich, wraz myśli ludzkiej, pracą coraz wyżej, coraz

SŁOWA Z KAPELUSZA

Joanna Jurgala-Jureczka

Wszystko na ciemnozielono

Zapytano kiedyś dz ieci, kim jest pesymista. Mówili, że to taki smutas, który mówi wszystko na „nie”. Taki, któremu w życiu nie wyszło. Że to jest pan, który widzi świat na ciemnozielono. I jeszcze mówili, że pesymiści sami siebie stwarzają.

Lubię patrzeć w stronę domu mojego sąsiada. Nawet, kiedy go w nim nie ma. Bo to miejsce kojarzy mi się z jego uśmiechem, z radosnym machaniem dłonią na powitanie. I z tym, co ma do powiedzenia o pogodzie i o życiu. Choć leje – pogoda świetna, bo deszcz potrzebny. Choć wieje – to dobrze, bo liście opadną, żeby wyrosły nowe. Choć zapracowany – to dobrze, bo widać jest wciąż komuś potrzebny. I do razu mam lepszy dzień. Zараzą mnie optymizmem. I lubię taką epidemię.

●●●

Innych epidemii się boję. Zwłaszcza epidemii pesymizmu. Bo pesymiści też zarażają. Widzą wszystko na ciemnozielono. Leje, wieje, pracy po kokardę, zima przyjdzie sroga. Tak mroźna, że najstarsi górale nie pamiętają. Po zimie wiosna, ale minie jak mglenie. Lato – szkoda gadać, upał, że żyć się nie da. Jesień – to już przedświatła zimy, nie ma się z czego cieszyć. A zima – sroga tak, że najstarsi górale... I tak dalej.

Jak się leczy? Najpierw zdiagnozować. Bo złe nastroje często biorą się z naszych oczekiwań, które się nigdy nie ziszcza, z czekania na księcia, którego nie ma, z planów – wielkich i kreślonych z rozmachem, z których niewiele wyszło. Więc wszystko to rodzi frustrację, niezadowolenie, zły nastrój. I przewidywanie wszystkiego najgorszego. Nic się nie udało, nic się nie uda. Mogło być pięknie – jest srało. Lepiej nie będzie.

●●●

A teraz pozornie tylko z innej beczki. Dziewczyna słodka i niekoniecznie mądra zostaje przylapana przez ukochanego na kłamstwie. Tylko na krótko zaniemówiła, może nawet była zawstydzona. Po chwili spojrzała temu, który zarzucał jej, że nie mówi prawdy, prosto w oczy.

– Dobrze, jeśli chcesz, powiem ci teraz „prawdziwą prawdę”!

●●●

I powiedziała. Uwierzył? Pewnie tak. Przecież była taka ładna... I ona. I ta nowa „prawdziwa prawda”. I taka słodka...

Słodka, jak słodkie są komedie romantyczne. Chcemy wierzyć w historię nam opowiedzianą i zakończone bajkową perspektywą. Wierzyć, że „żyli długo i szczęśliwie”.

Chcemy, jak ten nieszczęsny chłopak – oklamywany i karmiony kolejnymi wersjami „prawdziwej prawdy” – wierzyć, że jest idealnie, pięknie i cudownie. Że ona jest idealna, że on jest idealny. Że istnieje idealna para, idealny mąż i idealna żona. Bo taka historia uwodzi.

●●●

Przyznaję się od razu, że niedawno w cieszyńskim kinie dałam się uwieść twórcom „Planety singli 2”! Nastoletnia córka zaprosiła mnie na film i choć gatunek mało ambitny, choć przewidywałam, że będę się nudzić i stracić czas, a wszystko będzie takie sobie – nie było. Owszem – schemat biało-czarny, mało skomplikowane wątki fabularne, które na koniec w galopującym tempie z wyraźną zadyszką musiały się dobrze skończyć – ale warto było. Nie zamierzam analizować i recenzować. Chcę się tylko odnieść do wątku księcia z bajki i księżniczki. Z tej samej bajki. W życiu przychodzi czas, w którym trzeba sobie uświadomić, że to tylko bajka. Jak oklamywanie dzieci, że wujek w czerwonej czapie i płaszczu, z siwą brodą – to święty Mikołaj. Bo choć bardzo chcemy wierzyć, że istnieje idealny mężczyzna, idealnie dopasowany do idealnej kobiety – on nie istnieje. Ani ona.

„Planeta singli 2” rozbawi, rozmieszy, ale i powie, że miłość to też szukanie kompromisów. To przyjmowanie drugiej połówki z całym dobrodziejstwem i ograniczeniami. Gdyby Izabela Łęcka nie widziała tylko czerwonych, odmrożonych na Syberii rąk Wołkiewskiego i jego niezbyt olśniewającej urody; gdyby Barbara z „Nocy i dni” zapomniała wreszcie o facecie, który przyniósł jej ze stawu nenufary a spojrzała w dobre, ciepłe oczy Bogumiła – może obie kobiety byłyby szczęśliwe? Może widziałyby wszystko w jasnych, rozświetlonych barwach, a nie – na ciemnozielono? Kto wie? ▲

REKLAMA

Zaprosz Żaretko na wesele

100% Gwarancja smaku

POWIEDZ „TAK!” WYŚMIENIYM POTRAWOM

+48 660 357 077 | www.cateringcieszyn.pl

INFORMATOR

CO W TEATRZE

SCENA CZESKA – CZ. CIESZYN:

Osm žen (1, 2, godz. 17.30); **SCENA „BAJKA” – OLBRACH-CICE:** Pojdmę spolu do Betléma (1, godz. 15.00); **▲ MOSTY k. JABŁONKOVA:** O słońcu, księżycu i wietrze (3, godz. 10.00).

CO W KINACH

HAWIERZÓW – Centrum:

Certi brko (30-3, godz. 16.00); Wdowy (30-2, godz. 19.00); Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindelwalda (1, 2, godz. 17.30); Bohemian Rhapsody (30-3, godz. 20.00); Johnny English: Nokaut (3, godz. 17.30); Ten, kdo te miloval (3, godz. 19.00); **KARWINA – Centrum:** Certi brko (30, godz. 17.45; 1, 2, godz. 15.30); Assassination Nation (30-2, godz. 20.00); Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindelwalda (1, godz. 17.15); Grinch (2, godz. 17.30); Bohemian Rhapsody (3, godz. 17.15); Ocean ognia (3, godz. 20.00); **TRZY-**

NIEC – Kosmos: Cyrk Rwanda (30, godz. 17.00); Wdowy (30, godz. 20.00); Certi brko (1, 2, godz. 15.00); Fantastyczne zwierzęta: Zbrodnie Grindelwalda (1, 2, godz. 17.30); Bohemian Rhapsody (30, godz. 20.00; 1, 2, godz. 17.30); Kiedy draka boli hlava (3, godz. 17.30); Po cem muži touží (3, godz. 20.00); **BYSTRZYCA:** Chata (1, godz. 18.00); **CZ. CIESZYN – Central:** Wdowy (30, godz. 17.30; 1, 2, godz. 20.00); Certi brko (1, 2, godz. 15.30); **CIESZYN – Piast:** Grinch (30-2, godz. 14.30, 16.15, 18.00; 3, godz. 15.30, 17.15); Miłość jest wszystkim (30-2, godz. 20.00; 3, godz. 19.15).

CO W TERENIE

CZ. CIESZYN – Zarząd MK PZKO Czeski Cieszyn-Centrum zaprasza na IX Barbórkowy Turniej Ringo 1. 12. o godz. 9.00 do hali sportowej Średniej Szkoły Albrechta przy ul. Tyrswa 611/2 (wejście od podwórza). **HAWIERZÓW-MIASTO – Klub** Emerytów zaprasza na spotkanie klubowe 6. 12. o godz. 15.00 do świetlicy przy ulicy Horymira 1511/9. **KARWINA-FRYSZTAT – Bilety** na

Bal Polski, który odbędzie się 18. 1. 2019 w Karwinie można rezerwować poprzez e-mail: pzkokarwina@pzkokarwina.cz. Sprzedaż biletów odbędzie się 10. 12. w godzinach 16.30-18.00 w Domu Polskim w Karwinie-Fryszacie. Zapraszamy organizatorów. **KNE – Zarząd Klubu Nauczycieli** Emerytów w RC zaprasza na Spotkanie Przedświąteczne w czwartek 13. 12. o godz. 10.00 w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszynie. Opłata 70 kc. W programie wezmą udział dzieci Szkoły Artystycznej z Czeskiego Cieszyňa. Zobowiązujące zgłoszenia prosimy przesyłać do soboty 8. 12. Janinie Procter, nr komórki 723 158 041, e-mail: janinaprocter@seznam.cz. **JŁONNA DOLNA – MK PZKO** zaprasza na wieczorek z okazji 100 lat Niepodległości 9. 12. o godz. 15.00 do świetlicy. W programie dzieci z PSP, wykład Władysławy Magiery pt. „Kobiety Śląska Cieszyńskiego dla Niepodległej”, Beskidzka Orkiestra Kameralna. **NIEBORY – MK PZKO** zaprasza na premierę teatryku Gapcio pt. „Gdzie się podział Brzydal” 2. 12. o godz. 15.00 oraz na przedstawienie pt. „Flacha” – czyli jak to handlowi bywało” w wykonaniu teatru PZKO Milików do Domu PZKO.

OWAGA BRATYSŁAWIANIE! – Mikołajówka absolwentów uczelni bratysławskich odbędzie się 7. 12. o godz. 17.00 Na Fojsztwii w Oldrychowicach. Serdecznie zapraszają organizatorzy. **PTTS „BŚ”** – Zaprasza na Spotkanie przedświąteczne. Spotykamy się w Cz. Cieszynie 4. 12. w lokalu „Dziupla” przy ulicy Strzelniczej o godz. 15.00. Mile widziane drobne podarunki rozpoczynające się na literę „T”, mogą też być wypieki. Kawę i herbatę kupujemy w barze na miejscu. **▲ rejon Karwina** zaprasza swych członków i sympatyków na Wigilię we wtorek 4. 12. o godz. 16.00 do Domu PZKO w Karwinie-Raju. Fanty do loterii mile widziane. Można również odebrać znaczki i kalendarzyki na rok 2019. Bliższe informacje pod nr. tel.: 723 823 435. **OWAGA HKS „Zaolzie”** – Zapraszamy na tradycyjną harcerską wigilię w środę 5. 12. o godz. 11.00 do salki Kongresu Polaków przy ulicy Grabińskiej 33 w Cz. Cieszynie. Można skorzystać z autobusu, odjazd 14.45. Kto nie jest w stanie wziąć udziału, prosimy o telefon (777 278 571). **WĘDRYNIA – Klub Seniora MK PZKO** zaprasza członków na spotkanie, które odbędzie się we wtorek 4. 12. o godz. 15.00 w Czytelni. **ZARZĄD RODZINY KATYŃSKIEJ w RC** – Wzywa wszystkich swoich członków do wzięcia udziału w rocznym zebraniu sprawozdawczym, które odbędzie się we wtorek 4. 12. o godz. 11.00 w Ośrodku Kultury „Strzelnica” w Cz. Cieszynie.

POLECAMY

Telegramy czasu plebiscytu

Dziś o godzinie 17.00 w ramach przedostatniego w tym roku spotkania z cyklu „Cymelia i osobliwości” Książnica Cieszyńska zaprasza na prezentację Krzysztofa Kleczka zatytułowaną „Sprawy wielkie i mniejsze. Telegramy z okresu plebiscytowego na Śląsku Cieszyńskim”.

Prowadzący przeanalizował ok. 100 telegramów z okresu przygotowań do planowanego plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim. Zawarte w nich wiadomości są związane w przeważającej większości z działalnością Głównego Komitetu Plebiscytowego w Cieszynie utworzonego we wrześniu 1918 r. Odsłaniają kulisy przygotowań do planowanego plebiscytu, akcentują też m.in. społeczne i ekonomiczne tło akcji plebiscytowej.

Telegramy znajdujące się zespole archiwalnym „Tek Regera” są cennym źródłem historycznej wiedzy nie tylko o skomplikowanych dziejach polityczno-społecznych Śląska Cieszyńskiego w latach 1918-1920, ale również skarbnicą informacji na temat rozwoju telekomunikacji i jej wpływu na bieg ówczesnych wydarzeń. Listopadowa prezentacja wpisuje się również w obchody 100. rocznicy odzyskania niepodległości, przypominając, że odrodzenie państwowości polskiej było aktem żmudnym i rozciągniętym w czasie. Termin prezentacji zbiega się ponadto z likwidacją (na początku października 2018 r.) usługi telegramu przez Poczta Polska. Tym samym epoka telegrafu przeszła własnie nad Wisłą do historii. (wik)

Po obradach i posiłku spotkanie towarzyskie z łaniemien opłatków, śpiewaniem kolęd i programem kulturalnym w wykonaniu członków Rodziny Katyńskiej.

OFERTY

PRZEPROWADZKI + ekipa oraz usługi transportowe. Tel. +48 601 478 108. GŁ-602

KONCERTY

CZ. CIESZYN – Zapraszamy na Koncert Adwentowy 2. 12. o godz. 16.00 w kościele ewangelickim Na Niwach. Zagra zespół skrzypcowy uczniów

R. Wdórkowej ze szkoły muzycznej im. P. Kalety, zaś głównym gościem będzie zespół gospel „Z Miłości” (Katowice). Nie zabraknie też słowa świątecznego, a małą niespodziankę przygotowuje również kawiarenka młodzieżowa „Mercy Café”. Wstęp wolny.

ORŁOWA-LUTYNIA – MK PZKO Orłowa-Lutynia zaprasza na Koncert Adwentowy w niedzielę 9. 12. o godz. 15.00 w Kościele Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Orłowej-Mieście. Wystąpią: chór mieszany „Zaolzie” z Orłowej-Lutyni, dyryguje Magda Rusek; chór mieszany przy kościele pw. Bożego Ciała w Jabłonkowie pod batutą Danieli Sławińskiej z akompaniamentem orkiestry parafialnej.

WSPOMNIENIA

Są chwile i ludzie, których się nie zapomina.
Dnia 29 listopada 2018 minęło już 20 lat od tragicznej śmierci naszego Drogiego
śp. ANDRZEJA BULAWY
Przyjaciele, koledzy, wspomnijcie razem z nami, Jego najbliższymi, tego wspaniałego człowieka. GŁ-648

Można odejść na zawsze, by stale być blisko...
W poniedziałek, 3 grudnia, minie druga rocznica śmierci naszego Kochanego Męża, Ojca, Dziadka i Brata
śp. mgr. JANA MUSIOŁA
z Trzyńca-Lyżbic
Wszystkich, którzy Go znali, o chwilę wspomnień i cichą modlitwę proszą żona i córka z rodziną. GŁ-637

Dnia 3. 12. obchodziliby 90. rocznicę urodzin nasza Kochana Żona, Mama, Babcia
śp. MARIA CHARWOTOWA
z Suchej Górnej
Wszystkich, którzy Ją znali, prosimy o pamięć i chwilę zadumy. Z szacunkiem i miłością wspomina rodzina oraz najbliżsi. GŁ-663

MK PZKO i Klub Kobiet w Lesznej Dolnej zapraszają na wystawę pt. „Magia Świąt, magia kolorów, światel i zapachów” – w dniach 1-2 grudnia do Domu PZKO. Czynna w godz. 10.00–17.00. Smaczny bufet zapewniomy.

WSPOMNIENIA

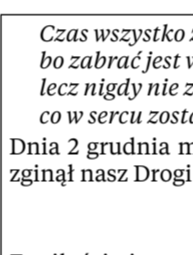
Są rany, których czas nie goi.
Dnia 30 listopada miją 15. rocznica śmierci naszej Kochanej
śp. HELENY PASZ
z Orłowej-Lazów
Z łałem, miłością i szacunkiem wspominają mąż i synowie z rodzinami. GŁ-654

Roztąka jest naszym losem, spotkanie naszą nadzieją.
Dziś, 30 listopada, miją 1. rocznica śmierci naszego Drogiego
śp. ZBIGNIEWA SIKORY
z Czeskiego Cieszyňa
Wszystkich, którzy Go znali, o chwilę wspomnień i modlitwę proszą najbliżsi. GŁ-645

Czas jest najlepszym lekarstwem na smutek, a wspomnień nikt nam nie odbierze.
Dnia 29 listopada minęło 35 lat kiedy od nas odeszła na zawsze
śp. HILDA WALKOWA
z Kocobęda
Wszystkich, którzy Ją znali i zachowali w życzliwej pamięci, o chwilę wspomnień proszą najbliżsi. GŁ-658

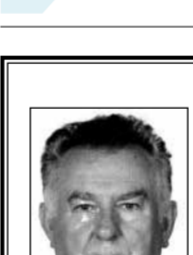

Czas wszystko zabiera, bo zabrac jest w stanie, lecz nigdy nie zabierze tego, co w sercu zostanie.
Dnia 2 grudnia minie dziesiąta rocznica, kiedy w tragicznym wypadku zginął nasz Drogi Mąż i Ojciec
śp. JAN WALECZEK
z Karwiny
Z miłością i szacunkiem wspominają żona i syn z rodziną. Dziękujemy wszystkim, którzy poświęcą Mu chwilę cichej zadumy. RK-135

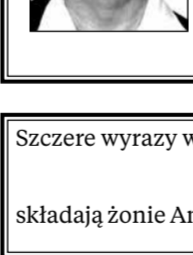

Dnia 28 listopada minęła 10. rocznica śmierci naszego Kochanego
śp. MIROSŁAWA WĄŁASKIEGO
z Wędryni
Z miłością i szacunkiem wspominają żona oraz córki Beata, Janka i Aneta z rodzinami. GŁ-657

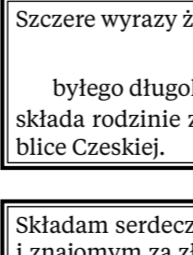
NEKROLOGI

Dotknięci bolesną stratą, zawiadamiamy krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 25 listopada 2018 zmarł nagle w wieku 76 lat nasz Kochany Mąż, Ojciec, Dziadek, Teść, Szwagier, Wujek i Kuzyn
śp. inż. HENRYK JOSIEK
z Trzyńca-Końskiej
Pogrzeb Drogiego Zmarłego odbędzie się w piątek 30 listopada 2018 o godz. 12.30 z kościoła ewangelickiego w Trzyńcu na cmentarz na Podlesiu. W smutku pogrążona rodzina. GŁ-650

Szczere wyrazy współczucia z powodu śmierci
śp. KAROLA CZUDKA
składają żonie Annie wraz z rodziną koleżanki z Klubu Kobiet w Nawsiu. GŁ-655

Szczere wyrazy żalu i głębokiego współczucia z powodu zgonu
śp. KAROLA CZUDKA
byłego długoletniego rejonowego PTTS „BŚ” regionu Jabłonków składa rodzinie zarząd oraz członkowie PTTS „Beskid Śląski” w Republice Czeskiej. GŁ-660

Składam serdeczne podziękowania wszystkim krewnym, przyjaciołom i znajomym za złożone kondolencje, wieniec, kwiaty i udział w pogrzebie naszego Drogiego Zmarłego
śp. CZESŁAWA ADAMCZYKA
Dziękujemy zarazem pani Kubienowej za dostojne przeprowadzenie obrzędu pogrzebowego. W imieniu zasmuczonej rodziny żona Lenka i córka Andrejka z rodziną. RK-142

POLECAMY W TELEWIZJI
Bрудny Harry
Sobota 1 grudnia, 20.00
TVC 2

PROGRAM TV

PIĄTEK 30 LISTOPADA

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Napisała: Morderstwo (s.) **9.55** Jak dzieci (film) **10.40** Doktor Martin (s.) **11.40** Czarne owce **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Na tropie **14.25** Reporterzy TVC **15.10** Podrózomania **15.40** Niezwykłe losy **16.35** Łopatologicznie **17.30** AZ kwiz **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** Pierwsza republika (s.) **21.05** 13. komnata Jana Vojňanského **21.35** Wszystko-party **22.30** Poirot (s.) **0.05** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **0.50** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowne przed-szkole **9.00** Rybi świat Jakuba Vagnera **10.00** Samoloty, które zmieniły świat **10.45** Czesko-niemieckie stulecie **11.50** Stanisław Wydra **12.05** Królestwo natury **12.30** Chcesz mnie? **13.00** GEN – Galeria elity narodu **13.15** Czempioni Hitlera **14.10** Najważniejsze operacje II wojny światowej **15.10** Półmrok **15.40** Historia życia **16.30** Sąsiedzi **17.00** Skandale pierwszej republiki **17.25** Dar boży – historia czeskiej żywności **17.50** Koszykowska: Czechy – Francja **20.00** Cudowna planeta **20.55** Czerwony Karzeł (s.) **22.00** Bitwa o ciężką wodę (film) **23.30** Arthur Newman (film) **1.00** Kosmopolitalny Nowy Jork.

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova **8.45** Ulica (s.) **9.40** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **11.00** Co o tym sądzą Czesi **12.00** Południowe wiadomości **12.25** Krok za krokiem (s.) **12.45** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **14.05** Dr House (s.) **15.55** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Co o tym sądzą Czesi **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Obudź się wczoraj (film) **22.50** W morzu ognia (film) **0.55** Dr House (s.).

PRIMA

6.05 Atomówki (s. anim.) **6.20** Trans-formery (s. anim.) **7.05** M.A.S.H. (s.) **9.05** Ostry kurczak (s.) **10.15** Miłosna rozszada (film) **12.10** Południowe wiadomości **12.20** Gliniarz i prokurator (s.) **13.20** Lekarz z gór (s.) **14.20** Powrót komisarza Rexa (s.) **16.35** Popołudniowe wiadomości **16.50** Policja w akcji **17.50** Nakryto do stołu **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Ja, Kajnek **21.40** Uprowadzona III (film) **23.50** Powrót komisarza Rexa (s.).

SOBOTA 1 GRUDNIA

TVC 1

6.00 Zielnik **6.30** Łopatologicznie **7.25** Śladami gwiazd **7.50** Bajka z bagien (bajka) **8.35** Gejzer **9.05** Ojciec Brown (s.) **9.50** Colombo (s.) **11.05** Wszystko-party **12.00** Tydzień w regionach **12.25** Nasze hobby **13.00** Wiadomości **13.05** Tomcio Paluch i zaklęta królowa (bajka) **14.20** Wyrok (s.) **15.10** Supermiss 2018 **16.20** Poirot (s.) **17.55** Mieszkać jak... folklorystka **18.25** Chłopaki w akcji **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.00** StarDance **22.05** Wojna i pokój (s.) **23.35** Ludzie miasta (film) **1.25** Bananowe rybki.

TVC 2

6.00 Teleranek **6.05** Rycerz Rdzawek (s. anim.) **6.20** Show Garfielda (s. anim.) **6.30** Nowości z natury **6.40** Franklin i przyjaciele (s. anim.) **7.05** Wilking Vic (s. anim.) **7.15** Miś i lemingi **7.30** Studio Kolega **9.00** Nasza wieś **9.30** Muzycz-

ne wędrowki **9.55** Folklorika **10.20** Kamu w Meksyku **10.50** Lotnicze katastrofy **11.35** Prawda o ataku na Pearl Harbor **12.25** Babel **12.50** Trzej muszkieierowie (film) **14.30** Bedeker **14.55** Historia życia **15.50** Kamera w podróży **16.45** Ochotnicza straż pożarna 2018 **17.55** Cudowna planeta **18.45** Wieczor-nyk **18.55** Sąsiedzi **19.20** Kochamy obcych **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Bрудny Harry (film) **21.45** Millenium: Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet (film).

NOVA

6.00 Oggy i karaluchy (s. anim.) **6.25** Lwi patrol (s. anim.) **6.50** Looney Tunes Show (s. anim.) **7.15** Kacze opowieści (s. anim.) **8.10** Tom & Jerry Show (s. anim.) **8.30** Mądra wieśniaczka (bajka) **9.45** Spryciarze i lotry (film) **11.20** Przyprawy **12.15** Dzwoni do TV Nova **12.55** Poradnik domowy **13.50** Weekend **15.00** Miłość w Seattle (film) **17.00** Zakrepony piątek (film) **18.50** Helena (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** W głowie się nie mieści (film) **22.05** 47 ro-nin (film) **0.20** Chętni na kasę (film).

PRIMA

6.30 Atomówki (s. anim.) **6.50** Trans-formery (s. anim.) **7.15** Psi patrol (s. anim.) **7.45** M.A.S.H. (s.) **8.50** Auto Salon **10.00** Prima Particka **11.00** Cze-chy i Słowacja mają talent **13.20** Głina (s.) **14.30** Morderstwa w Midsomer (s.) **16.55** Córka mojego szefa (film) **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.20** Cze-chy i Słowacja mają talent **23.40** Ope-niati miłością (film) **1.40** Morderstwa w Midsomer (s.).

NIEDZIELA 2 GRUDNIA

TVC 1

6.00 Ciekawostki z regionów **6.25** Do-cent **6.50** Bratnie dusze **8.10** Uśmiechy Cestmíra Randy **8.55** Łopatologicznie **9.45** Kalendarium **10.00** Kamera na szlaku **10.35** Obiektyw **11.05** Dynastia Novaków (s.) **12.00** Pytania Václava Moravca **13.00** Wiadomości **13.05** Czeska muzyka (bajka) **13.55** Ty, ty, ty, Moneti! (bajka) **14.30** My, uczęszczający do szkoły (s.) **15.35** Markiza Angeli-ka (film) **17.30** Koncerty Adwentowe **18.25** Zielnik **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.05** GEN – Gale-ria elity narodu **20.25** Rědl (s.) **21.35** 168 godzin **22.05** Kraina strachu (film) **23.45** Młody Montalbano (s.) **1.30** Bananowe rybki.

TVC 2

6.00 Teleranek **6.05** Rycerz Rdzawek (s. anim.) **6.20** Show Garfielda (s. anim.) **6.35** Nowości z natury **6.40** Franklin i przyjaciele (s. anim.) **7.05** Wilking Vic (s. anim.) **7.15** Miś i lemingi **7.30** Studio Kolega **9.15** Poszukiwania czasu utraconego **9.40** Miejsca pielgrzymek **10.00** Transmisja mszy św. **11.05** Nie poddawaj się **12.00** Piłka nożna: Kwalifikacje do Euro 2020 **13.00** Chcesz mnie? **13.30** Słowo na niedzielę **13.35** Magazyn chrześcijański **14.00** Przez ucho igielne **14.30** Magazyn religijny **14.55** Skandale pierwszej republiki **15.25** Na pływalni z Agnieszka Holland **15.55** Niezwykłe młode **16.45** Odkryte skarby **17.35** Nasze tradycje **18.00** Pięciu odważnych **18.45** Wieczorynka **18.55** Podróż po Czechach i Morawach **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Trzech ludzi do zabicia (film) **21.40** Przekręt (film) **23.20** Ostatni rok Hitlera.

NOVA

5.55 Śniadanie z TV Nova **8.50** Ulica (s.) **9.50** Profesor T. (s.) **10.55** Co o tym sądzą Czesi **12.00** Południowe wiadomości **12.25** Krok za krokiem (s.) **12.45** Przychodnia w różnym ogrodzie (s.) **14.00** Dr House (s.) **15.55** CSI: Kryminalne zagadki Miami (s.) **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.25** Co o tym sądzą Czesi **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Spreczko na niedzielę **13.35** Magazyn chrześcijański **14.00** Przez ucho igielne **14.30** Magazyn religijny **14.55** Skandale pierwszej republiki **15.25** Na pływalni z Agnieszka Holland **15.55** Niezwykłe młode **16.45** Odkryte skarby **17.35** Nasze tradycje **18.00** Pięciu odważnych **18.45** Wieczorynka **18.55** Podróż po Czechach i Morawach **19.20** Ciekawostki z regionów **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Trzech ludzi do zabicia (film) **21.40** Przekręt (film) **23.20** Ostatni rok Hitlera.

opowieści (s. anim.) **8.20** Tom & Jerry Show (s. anim.) **8.40** Kopciuszek (bajka) **10.30** Świąteczny strajk (film) **12.15** Zaklęty książę (bajka) **14.05** Czas sprzyja mordercy (film) **15.50** Śmiech się klei do pięt (film) **17.45** Sześć niedź-wiedzi i kłown Cebulka (film) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Profes-r T. (s.) **21.25** Odlamki **21.55** Con Air – lot skazanców (film) **0.05** Czas sprzyja mordercy (film).

PRIMA

6.10 Atomówki (s. anim.) **6.30** Trans-formery (s. anim.) **6.50** M.A.S.H. (s.) **7.55** Życie w naturze **9.05** Prima ZOOM Świat **9.35** MotorSport **10.05** Teraz gotujcie szef! **10.50** Tak jest, szefie! **11.55** Poradnik domowy **12.50** Poradnik Ládi Hruški **13.55** Jak zbudować marzenie **14.45** Morderstwa w Midsomer (s.) **17.05** Morderca czeka na torach (film) **18.55** Wiadomości **19.55** Top Star **20.15** Ojcowie na wychowawczym (s.) **21.25** Sport Star **22.15** Cienie przeszłości (film) **0.10** Życie w naturze.

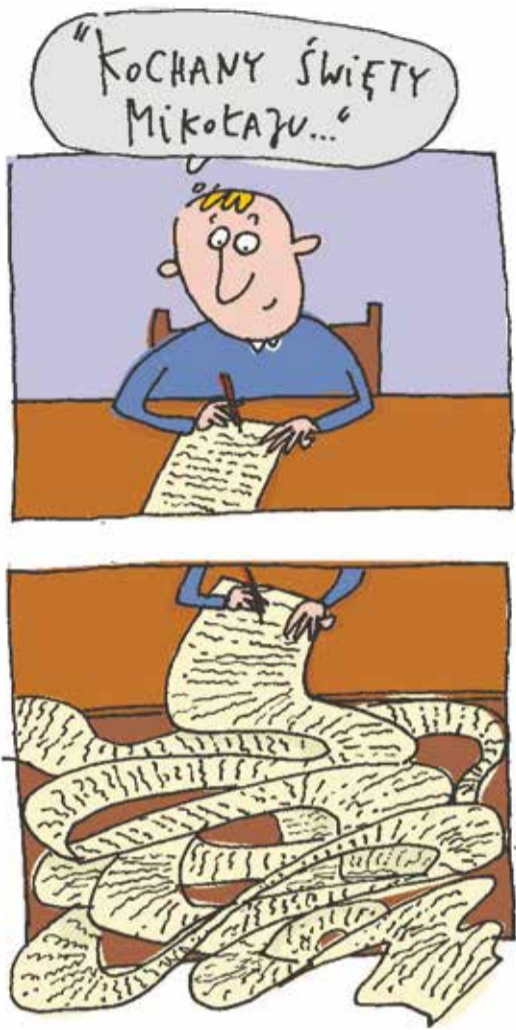
PONIEDZIAŁEK 3 GRUDNIA

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** Ojciec Brown (s.) **9.45** Wszystko, co lubię **10.20** 168 godzin **10.50** Pierwsza republika (s.) **12.00** Południowe wiadomości

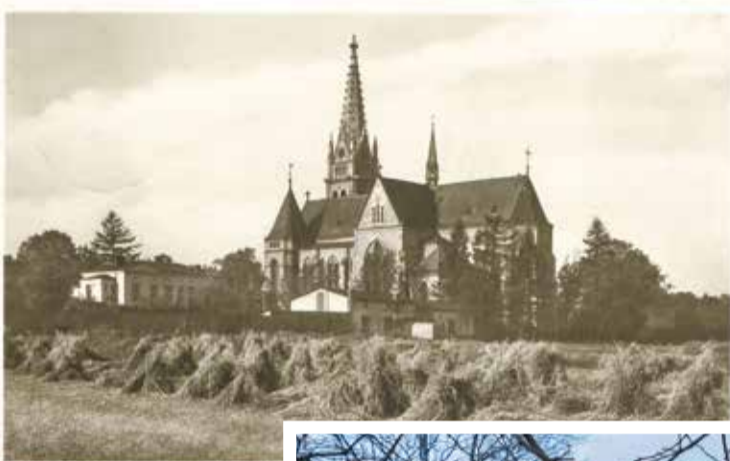
POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

WEHIKUŁ CZASU

Tak było...

Po prawej natomiast współczesne ujęcie tego samego miejsca autorstwa naszego Czytelnika, Wiktora Suchanka. Serdecznie dziękujemy za nadesłane materiały! Za tydzień zaprezentujemy kolejne archiwalne zdjęcie.

...tak jest

Po lewej archiwalne ujęcie kościoła katolickiego w Czeskim Cieszynie. Zdjęcie przesłał do nas Jan Kubiczek.

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. bitka wołowa w sosie
- 2. wytrawne wino hiszpańskie
- 3. pasta z bakłażanów, papryki, czosnku oraz octu
- 4. miasto w północnej Turcji lub firma odzieżowa

Wyrazy trudne lub mniej znane: ZARA

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

LOGOGRYF ŁAMANY

Rozwiązaniem jest dokończenie fraszki Jana Sztaudyngera:

Grzechy mi się nie udały,
A więc pora na...

- 1. - 4. zapada wieczorem
- 3. - 6. przeciwieństwo zła
- 5. - 8. roślina z gałęziami, ale bez pnia
- 7. - 10. tkanka tłuszczowa zwierząt
- 9. - 12. złota moneta turecka z XV wieku
- 11. - 2. piaszczyste wzniesienie nad morzem

Wyrazy trudne i mniej znane: ALTYN

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

- 1. ciemny, naturalny sos powstający podczas pieczenia mięsa
- 2. płótno w ramie
- 3. Campbell, słynna modelka
- 4. odyniec z lasu

Wyrazy trudne lub mniej znane: FOND

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

ROZETKA

Rozwiązaniem dodatkowym rozetki jest dokończenie cytatu Antoin'e'a de Saint-Exupéry'ego z książki „Mały Książę”:

„Dobrze widzi się tylko sercem. Najważniejsze jest niewidoczne...”

- 1. pływacki sprint
- 2. koleżanka Pawła z „Wojny domowej”
- 3. dodatnia elektroda
- 4. polski motocykl lub śmiałek
- 5. pojemnik na gaz
- 6. epoka po renesansie
- 7. łódka na górski spływ
- 8. ścięcie piłki w tenisie lub siatkówce
- 9. zapada wieczorem
- 10. górna część sportowego ubrania
- 11. roślina z dmuchawcami
- 12. miasto w Iraku nad Tygrysem
- 13. szkocki instrument
- 14. dolna część twarzy

Wyrazy trudne lub mniej znane: ANULA, MOSUL

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana książka. Termin ich nadsyłania upływa w środę 5 grudnia. Nagrodę książkową za poprawne rozwiązanie krzyżówki z 9 listopada otrzymuje Alina Motyka z Karwiny. Wszystkie zadania przygotował Jan Kubiczek.

Rozwiązanie krzyżówki z 9 listopada: CO NIE SMAKUJE, NIE MOŻE SIĘ PRZEJEŚĆ